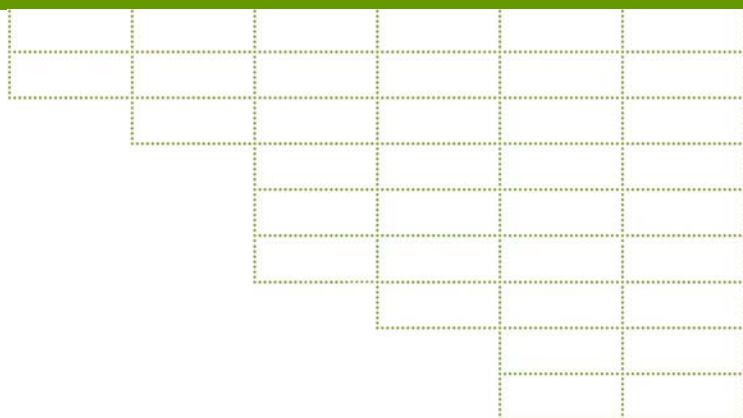

Kartlegging av kontoplaner og føringsprinsipper i staten

Senter for statlig økonomistyring,
31. mars 2008

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn og formål	1
1.1	Omfang – virksomhetstyper	1
1.2	Metode, datagrunnlag og avgrensning	3
1.3	Organisering av arbeidet	4
1.4	Oppbygging av rapporten	4
2	Hovedresultater fra kartleggingen	5
2.1	Innledning	5
2.2	Kort oppsummering	5
2.3	Kontoplaner	6
2.4	Balansen	8
2.5	Føringsprinsipper	9
2.5.1	Eiendeler/driftsmidler	10
2.5.2	Lønn	11
2.5.3	Inntekter	11
2.5.4	Tilskudd	12
2.5.5	Antall attestanter	12
3	Resultater fra spørreundersøkelsen	14
3.1	Kontoplaner i virksomhetsregnskapet	14
3.1.1	Om virksomheter som benytter statens kontoplan	16
3.1.2	Om virksomheter som benytter Norsk standard kontoplan og annen kontoplan	17
3.1.3	Om påstander om å bruke en felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard	18
3.1.4	Hvilke dimensjoner/koder benytter virksomhetene i økonomimodellen	19
3.2	Balansen	20
3.3	Føringsprinsipper	24
3.3.1	Eiendeler/driftsmidler	24
3.3.2	Lønn	28
3.3.3	Inntekter	30
3.3.4	Tilskudd	32
3.4	Andre forhold	33
3.5	Antall attestanter	34
4	Virksomheter utenom spørreundersøkelsen	35
4.1	Innledning	35
4.2	Departementene	35
4.3	Forvaltningsbedrifter	36
4.4	Virksomheter med i periodiseringsprosjektet	37
4.5	Høgskoler og universiteter	38
	Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter	40
	Vedlegg 2 – spørreskjemaet	45

1 Bakgrunn og formål

I tildelingsbrevet for 2007 har Senter for statlig økonomistyring (SSØ) fått i oppdrag å gjennomføre en kartlegging med formål å dokumentere omfang av bruk av elementer av periodisering i virksomhetsregnskapene, hvilken innretning bruken har, og om virksomhetene bruker andre kontoplaner enn statens kontoplan. Kartleggingen skal være et innspill til en utredning av fordeler og ulemper ved eventuelt å legge periodiseringsprosjektets kontoplan til grunn for virksomhetsregnskapene i samtlige statlige virksomheter. Bakgrunnen for en slik utredning er de erfaringer som ble gjort i forbindelse med evalueringen av periodiseringsprosjektet i 2006, og som tydet på at flere av de styringsmessige effektene pilotene rapporterer om, skriver seg fra den mer detaljerte kontoplanen i prosjektet. Kartleggingen skal innrettes på en slik måte at dataene også kan benyttes i den bredere vurderingen av bruk av periodiseringsprinsippet i statlige virksomheter som skal utføres etter evalueringen i 2009.

Denne rapporten inneholder omtale av kartleggingen SSØ har gjennomført.

1.1 Omfang – virksomhetstyper

I kartleggingen har vi lagt vekt på å innhente informasjon fra alle statlige virksomheter inklusive departementene. For å få en oversikt over hvilke virksomheter dette er, er det gjort en gjennomgang av alle virksomheter som rapporterer til statsregnskapet¹. Virksomhetene er kategorisert etter type forvaltningsorgan som eksisterer under staten som juridisk person:

Virksomhetstype	Antall
Departementene ²	18
Ordinære forvaltningsorganer ^{3, 4}	148
Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (post 50-virksomheter)	56
Forvaltningsbedrifter	5
Sum	227

Tabell 1 Oversikt over statlige virksomheter

Statlige fond, som inngår i statsregnskapet, er holdt utenom kartleggingen da fond i seg selv ikke er statlige virksomheter.

Budsjettering og regnskapsføring er noe forskjellig mellom de ulike virksomhetstypene. Dette har hatt betydning blant annet for hvordan prosjektet har innhentet informasjon om virksomhetene. Departementene og ordinære forvaltningsorganer følger de samme bestemmelsene for budsjettering og regnskapsføring, mens det er fastsatt egne regler for henholdsvis forvaltningsorganer med særskilte fullmakter⁵ og forvaltningsbedrifter⁶. Kategoriseringen danner grunnlaget for å dele virksomhetene i to grupper (se nærmere omtale av metoden i punkt 1.2):

1. virksomhetene det er innhentet informasjon om ved hjelp av en spørreundersøkelse

¹ Tallene er basert på de virksomheter som rapporterte til statsregnskapet ved utgangen av 2006, og der vi har tatt hensyn til endringer/omorganiseringer som har skjedd i 2007.

² Inklusive Statsministerens kontor.

³ I statsregnskapet finnes det også regnskapsførere som kategoriseres som driftsenheter. Disse er ikke med i tallgrunnlaget, se omtale under ordinære forvaltningsorganer.

⁴ I dette tallet er også inkludert enheter underlagt Stortinget.

⁵ Se Finansdepartementets rundskriv R-106.

⁶ Se Bevilgningsreglementet § 7 og Finansdepartementets årlige rundskriv om årsavslutning og frister for innrapportering (for året 2007 gitt i Finansdepartementets rundskriv R - 6).

2. virksomheter det er innhentet informasjon om basert på andre kilder. Disse kildene er i hovedsak kontakt med periodiseringsprosjektet, Kunnskapsdepartementet og direkte kontakt med noen virksomheter

I vedlegg 1 er det gitt en oversikt over hvilke virksomheter som faller innenfor hver av disse to gruppene. Det er noen forskjeller i detaljeringsgraden i informasjonen som er innhentet for de to gruppene og som brukes i kartleggingen. Forskjellene vurderes å være av mindre betydning for hovedresultatene av kartleggingen. Følgende vurderinger er gjort om hvilke virksomheter som faller innenfor hver av de to gruppene:

Departementene

Nesten alle departementene⁷ benytter Departementenes servicesenter (DSS) som tjenesteyter innenfor regnskap. Departementene ble unntatt fra spørreundersøkelsen, da informasjon om departementene i stedet kunne innhentes fra DSS.

Departementene er med i gruppe 2 og er omtalt i punkt 4.2.

Ordinære forvaltningsorganer

Alle ordinære forvaltningsorganer skulle i utgangspunktet inngå i spørreundersøkelsen (det vil si gruppe 1), men det ble gjort et valg der følgende ordinære forvaltningsorganer er unntatt:

- 7 virksomheter som er med i periodiseringsprosjektet (piloter), og som dermed benytter prosjektets kontoplan og føringsprinsipper, se nærmere omtale i punkt 4.4
- virksomheter/enheter⁸ som er underlagt Stortinget
- enkelte fylkesmannsembeter og bispedømmeråd. Det er gjort et utvalg blant disse som er med i spørreundersøkelsen. Det gir oss et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere informasjonen om de øvrige, jf. at det er en felles kontoplan og føringsmåte for henholdsvis fylkesmennene og bispedømmene

Med de valg som er gjort, har vi følgende fordeling av ordinære forvaltningsorganer i de to gruppene:

- 118 virksomheter er med i spørreundersøkelsen, se omtale i kapittel 3
- 30 virksomheter er det innhentet informasjon om fra andre kilder, se omtale bl.a. i punkt 4.4

Det er videre noe ulik organisering av forvaltningsorganene ved at en del har underliggende driftsenheter som rapporterer direkte til statsregnskapet (det vil si flere regnskapsførere i samme virksomhet). Det er tatt utgangspunkt i at direktoratet/sentral funksjon i hver virksomhet har fastsatt en felles kontoplan og føringsprinsipper for sine driftsenheter. Driftsenhetene til virksomhetene inngår i kartleggingen ved at sentral enhet i etaten besvarer spørreskjemaet. Dette gjelder følgende etater:

- Politi- og lensmannsetaten
- Barne-, ungdoms- og familieetaten
- Skatteetaten
- Utdanningsdirektoratet (kompetansesentre)

En rekke andre virksomheter har en sentral regnskapsenhet som rapporterer til statsregnskapet. Eksempler på dette er Domstolsadministrasjonen, kriminalomsorgen og Arbeids- og velferdsetaten.

---

⁷ Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet benytter ikke DSS sine løsninger men har egne systemer.

⁸ Riksrevisjonen, Forsvarets ombudsmannnemnd, Stortingets ombudsmann for forvaltningen.

Det er lagt til grunn at alle enheter i virksomheten har lik kontoplan og like føringsprinsipper i regnskapet, og det ble sendt ett spørreskjema til den sentrale enheten.

Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter

Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter skiller seg fra ordinære forvaltningsorganer blant annet ved at de mottar en nettobevilgning over statsbudsjettet. Det er også fastsatt tilleggsbestemmelser for regnskapsføringen til disse forvaltningsorganene, se Finansdepartementets rundskriv R-106.

Alle forvaltningsorganer med særskilte fullmakter skulle i utgangspunktet tas med i spørreundersøkelsen. Det ble imidlertid gjort et valg der følgende virksomheter er unntatt:

- 3 virksomheter som er med i periodiseringsprosjektet (piloter), og som dermed benytter prosjektets kontoplan og føringsprinsipper
- 38 virksomheter i universitets- og høyskolesektoren (2 av disse deltar i periodiseringsprosjektet). Disse virksomhetene benytter samme type kontoplan og føringsprinsipper som pilotene i periodiseringsprosjektet, og informasjonen om disse ble innhentet fra Kunnskapsdepartementet

Med de valg som ble gjort, har vi følgende fordeling av forvaltningsorganer med særskilte fullmakter i de to gruppene:

- 18 virksomheter er tatt med i spørreundersøkelsen, se omtale i kapittel 3
- 38 virksomheter er det innhentet informasjon om fra andre kilder, se omtale i punkt 4.4 og 4.5

Forvaltningsbedrifter

For forvaltningsbedriftene er det gjort egne intervjuer/kartlegging. Årsaken til dette valget er at det er få virksomheter og at de har en annerledes budsjettering og regnskapsføring for sine områder enn de øvrige forvaltningsorganene.

Forvaltningsbedriftene er omtalt i punkt 4.3.

Det kan for øvrig bemerkes at to av virksomhetene, henholdsvis Statens pensjonskasse og Norges vassdrags- og energidirektorat, er organisert som to ulike forvaltningstyper. Disse må derfor forholde seg til regler som gjelder for ordinære forvaltningsorganer og regler som gjelder for forvaltningsbedrifter.

1.2 Metode, datagrunnlag og avgrensning

Kartleggingen er gjennomført ved kombinasjon av flere typer undersøkelser ved innhenting av informasjonen (jf. også omtale i punkt 1.1). Det er innhentet informasjon på fire måter:

- gjennomføring av en spørreundersøkelse (svar fra 100 av 136 virksomheter, det vil si en svarprosent på 74)
- innhenting av informasjon fra periodiseringsprosjektet, Departementenes servicesenter og Kunnskapsdepartementet
- direkte kontakt med noen enkeltvirksomheter, herunder forvaltningsbedriftene

Som grunnlag for spørreundersøkelsen ble det først utført en foranalyse ved å ta kontakt med noen få virksomheter. Utvalget av virksomheter i foranalysen bestod både av ordinære forvaltningsorganer og et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Foranalysen skulle gi grunnlag for å vurdere hvilke områder som skulle inngå i kartleggingen og som spørreundersøkelsen skulle baseres på. Foranalysen ble gjennomført todelt:

- innhenting av dokumentasjon fra virksomhetene (blant annet kontoplaner, årsregnskaper og dokumentasjon for føringer i regnskapene)

- intervjuer av nøkkelpersoner i virksomhetene, basert på de områder vi mente burde dekkes

Med utgangspunkt i de opplysninger som fremkom i foranalysen, ble det utarbeidet et spørreskjema (se vedlegg 2) for bruk ved innhenting av informasjon fra den største gruppen virksomheter.

Spørreskjemaet er inndelt i følgende områder:

- bruk av kontoplaner
- bruk av balanseoppstilling
- føringsprinsipper for
  - o eiendeler/driftsmidler
  - o lønn
  - o inntekter
  - o tilskudd

Med disse utvalgte områdene er kartleggingen innrettet slik at den gir status om hvilken type kontoplan som benyttes og hvilke balansekonti virksomhetene bruker i regnskapet. Det er videre innhentet følgende opplysninger fra virksomhetene om føringsprinsipper for utgifter og inntekter:

- er det registrert informasjon om eiendeler og kostnadsføres avskrivninger
- er det oversikt i regnskapssystemet og/eller lønssystemet om avsetninger av feriepengar og skyldig pensjonspremie, og som kan gi kunnskap om de regnskapsfører avsetninger av feriepengar og skyldig pensjonspremie
- hvilke typer inntekter de har og på hvilket tidspunkt inntektsføringen skjer
- på hvilket tidspunkt de regnskapsfører tilskudd

Innhenting av informasjon for de virksomheter som ikke ble tatt med i spørreundersøkelsen, er basert på de samme områder som i spørreundersøkelsen. Imidlertid er kartleggingen av kontoplaner, balanse og føringsprinsipper for utgifter og inntekter noe mer detaljert i spørreundersøkelsen enn det som fremkommer av informasjon fra de øvrige kildene, se omtale i kapittel 4.

Det er ikke innhentet informasjon om hvilke type økonomi-, lønns-, og fagsystemer virksomhetene benytter. I spørreundersøkelsen er det imidlertid innhentet informasjon om hvilke systemer virksomhetene har registrert informasjon i, for eksempel om informasjon finnes i regnskapssystemet, lønssystemet eller et regneark.

1.3 Organisering av arbeidet

Kartleggingen er gjennomført av en prosjektgruppe i SSØ bestående av Hildegunn Jensen, Nasrin Sharif, Hans-Petter Eide og Erik Heen (prosjektleder). I arbeidet med utforming av skjemaet til spørreundersøkelsen har vi fått bidrag fra økonomiansvarlige i virksomhetene Post- og teletilsynet, Norsk institutt for landbrukøkonomisk forskning og Direktoratet for naturforvaltning. Firmaet Perduco AS har bistått ved datainnsamling fra spørreundersøkelsen og tilrettelegging av rapporter fra denne.

1.4 Oppbygging av rapporten

Oppsummering av kartleggingen finnes i punkt 2. Punktet inneholder en sammenstilling av alle virksomheter som er omfattet av kartleggingen, med omtale av de viktigste funnene. I kapittel 3 er det en sammenstilling av svarene fra alle virksomheter som deltok i spørreundersøkelsen. I kapittel 4 er det en omtale av virksomheter som det ble innhentet informasjon om på andre måter.

2 Hovedresultater fra kartleggingen

2.1 Innledning

Kapittelet inneholder en samlet fremstilling av kartleggingen om kontoplaner og føringsprinsipper for alle virksomhetene. Kartleggingsområdene kontoplaner, balansen og føringsprinsipper for eiendeler, lønn, inntekter og tilskudd er omtalt hver for seg. Hvert punkt inneholder også en omtale av de ulike virksomhetstypene.

Kildene er den gjennomførte spørreundersøkelsen (se kapittel 3) og informasjon fra andre kilder (se kapittel 4).

Tabell 2 inneholder en oversikt over virksomhetene fordelt på type virksomhet og antall som var inkludert i spørreundersøkelsen (det var som nevnt 100 av 136 virksomheter som besvarte spørreundersøkelsen) og antallet som det er innhentet informasjon om fra andre kilder:

Virksomhetstype	Spørreundersøkelsen	Informasjon fra andre kilder	Sum
Departementene ⁹		18	18
Ordinære forvaltningsorganer ¹⁰	118	30	148
Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (post 50-virksomheter)	18	38	56
Forvaltningsbedrifter		5	5
Sum	136	91	227

Tabell 2 Antall virksomheter fordelt på type og om de var inkludert i spørreundersøkelsen eller innhentet informasjon om fra andre kilder

2.2 Kort oppsummering

Kartleggingen av praksis knyttet til kontoplaner og føringsprinsipper omfatter følgende områder av regnskapsføringen i statlige virksomheter:

- kontoplaner
- balansen
- føringsprinsipper for henholdsvis eiendeler, lønn, inntekter og tilskudd

Kartleggingen viser hva virksomhetene benytter på disse områdene. Den gir ikke svar på hva som er virksomhetenes ønsker eller behov, for eksempel om de ønsker økt grad av standardisering (jf. bakgrunnen for kartleggingen). Spørsmålet om standardisering vil for øvrig også måtte vurderes ut fra et overordnet strategisk perspektiv og hva som er tjenelig for staten samlet sett.

I hovedtrekk viser funnene i kartleggingen at det er forskjeller innenfor alle områdene. Det er forskjeller både mellom virksomhetstyper (ordinære forvaltningsorganer, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter) og innenfor samme type virksomhet. Forskjellene skyldes i all hovedsak to forhold. Det ene er at virksomhetene i tråd med regelverket kan føre virksomhetsregnskapet etter ulike prinsipper og standarder. Denne kartleggingen viser at virksomhetene benytter seg av denne muligheten, og at de benytter den på ulike måter i form av flere varianter utover standardene. Det andre er at regelverket og standardene for de ulike virksomhetstyper er forskjellig både budsjettmessig og regnskapsmessig.

⁹ Inklusive Statsministerens kontor.

¹⁰ I statsregnskapet finnes det også regnskapsførere som kategoriseres som driftsenheter. Disse er ikke med i tallgrunnlaget.

Et viktig spørsmål er om de ulike tilpasningene utover standardene og ulikhetene i standarder avhengig av virksomhetstype gir uttrykk for reelle behov i forhold til egenart hos virksomhetene, eller om kostnadene ved disse variasjonene kan tilsi økt standardisering og likhet innenfor og/eller mellom virksomhetstyper. Slike kostnader kan for eksempel være tap av mulighet for sammenligninger på tvers i staten, økt fare for feilkilder, administrative kostnader og utfordringer i forhold til fortolkning og forståelse. Sentrale spørsmål som kartleggingen gir grunnlag for å reise er derfor bl.a.:

- Hva koster de ulike individuelle tilpasningene for staten samlet sett i forhold til nytte?
- Er ulikhetene godt begrunnet i virksomhetens egenart?
- Bør det være ulike standarder og prinsipper for ulike typer forvaltningsorganer?

Dette er type spørsmål som det vil være viktige i den videre utredningen av fordeler og ulemper ved eventuelt å legge periodiseringsprinsippets kontoplan til grunn for virksomhetsregnskapene.

2.3 Kontoplaner

Statlige virksomheter kan i utgangspunktet velge hvilken kontoplan de skal benytte i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap), men de må påse at de rapporterer til statsregnskapet¹¹ og til eget departement etter de krav som stilles til dette.

I kartleggingen er det lagt til grunn at statlige virksomheter benytter en av følgende kontoplaner i sine virksomhetsregnskaper:

- Statsbudsjettets og bevilgningsregnskapets inndeling i poster og underspesifikasjoner - statens kontoplan, se Finansdepartementets rundskriv R-101
- Norsk standard (NS) 4102 5. utgave av desember 2005, se Standard Norge

Virksomhetstype	Norsk standard	Statens kontoplan	Samlet antall
Departementene ¹²		18	18
Ordinære forvaltningsorganer ¹³	17	127	144
Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (post 50 virksomheter)	56		56
Forvaltningsbedrifter	4	1	5
Sum	77	146	223 ¹⁴

Tabell 3 Oppstilling av hvilke kontoplaner som benyttes i internregnskapet fordelt på type virksomhet

Kartleggingen viser at virksomhetene bruker ulike kontoplaner i sitt virksomhetsregnskap, se Tabell 3. Kartleggingen viser at departementer og de fleste ordinære forvaltningsorganer bruker en kontoplan basert på statens kontoplan. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og de fleste forvaltningsbedrifter bruker en kontoplan basert på Norsk standard. De ordinære forvaltningsorganene er den gruppen som skiller seg ut med størst variasjon, ved at 17¹⁵ av 144 virksomheter bruker Norsk standard i sitt virksomhetsregnskap.

¹¹ Alle ordinære forvaltningsorganer og forvaltningsbedrifter skal rapportere til statsregnskapet på post og underpostnivå som angitt i statens kontoplan. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter rapporterer ikke på post/underpost nivå til statsregnskapet og vil således stille noe friere i tilrettelegging av kontoplan i virksomhetsregnskapet.

¹² Inklusive Statsministerens kontor.

¹³ I statsregnskapet finnes det også regnskapsførere som kategoriseres som driftsenheter. Disse er ikke med i tallgrunnlaget.

¹⁴ De 4 virksomhetene som har svart "Annen kontoplan" i spørreundersøkelsen, er ikke tatt med. Det er innhentet informasjon om hvilke kontoplaner som benyttes også av de virksomheter som ikke er omfattet av spørreundersøkelsen.

¹⁵ 7 av disse virksomhetene er med periodiseringsprosjektet.

I tillegg til type kontoplaner som benyttes i statlige virksomheter, var det behov å få mer kunnskap om hvor detaljert virksomhetene har innrettet sin kontoplan, noe som kan gi informasjon om tilpasninger. Innhenting av denne type informasjon er kun gjort for de virksomhetene som deltok i spørreundersøkelsen (se mer omtale i kapittel 3). Disse virksomhetene ble bedt om å oppgi hvor mange siffer de benytter i sin kontoplan. De fleste virksomhetene opplyser at de bruker en kontoplan som er mer detaljert enn standardene. For virksomheter som bruker statens kontoplan¹⁶ svarer:

- 80 % at de bruker 6 siffer (post, underpost og underunderpost) for driftsutgifter
- 60 % at de bruker 6 siffer (post, underpost og underunderpost) for inntekter

For virksomheter som bruker Norsk standard kontoplan¹⁷, svarer alle virksomheter (bortsett fra 1) at de bruker 4 eller flere siffer.

Resultatet om utbredt bruk av flere siffer i kontoplanen enn det standardene inneholder, mener prosjektet også gjelder for de virksomhetene som ikke inngikk i spørreundersøkelsen.

I spørreundersøkelsen ble virksomhetene også bedt om å svare på 3 påstander, på en skala fra 1 helt uenig til 5 helt enig, om at en kontoplan basert på Norsk standard vil gi:

- bedre spesifisering av utgifter/inntekter: Om lag 39 % svarer at de er enige eller helt enige
- bedre grunnlag for å uarbeide styringsinformasjon internt i virksomheten: Om lag 40 % svarer at de er enige eller helt enige
- bedre grunnlag for sammenligning med andre statlige virksomheter: Om lag 51 % svarer at de er enige eller helt enige

Relativt få virksomheter sier seg helt eller delvis uenig i de tre påstandene (dvs. krysset av på svaralternativene 1 eller 2). Denne andelen varierer samlet mellom 5 og 14 %. På alle tre spørsmål gir relativt mange uttrykk for en grad av usikkerhet, enten ved å svare "vet ikke" (fra 21 til 24 % av virksomhetene), eller ved å velge svaralternativ 3 på den valgte skalaen, "verken/eller" (fra 20 til 28 % av virksomhetene).

Svarene fra virksomhetene er testet ut mot variablene virksomhetsstørrelse, virksomhetstype og type kontoplan som virksomheten benytter. Virksomhetsstørrelsen og type virksomhet har ingen signifikant effekt på hvordan virksomheten stiller seg til de tre påstandene om en eventuell felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard. Hvilken type kontoplan virksomheten per i dag benytter, har imidlertid en signifikant effekt på hvorvidt virksomhetene er enig eller uenig i de tre påstandene. De som benytter kontoplan basert på Norsk standard kontoplan, er i større grad enig i påstandene enn de som benytter en kontoplan basert på statens kontoplan.

I spørreundersøkelsen ble virksomhetene også bedt om å krysse av for hvilke følgende dimensjoner/segmenter/koder virksomhetene benytter i sin økonomimodell:

- koststed
- aktivitet
- tiltak/formål
- prosjekt
- anlegg
- avtale
- annet

---

¹⁶ I rapportering til statsregnskapet skal det rapporteres på post og underpost, 4 siffer.

¹⁷ Norsk standard har et oppsett på 3 siffer.

Alle virksomhetene benytter minst 2 dimensjoner i sin økonomimodell, og de aller fleste benytter koststed (95 virksomheter av 100) og prosjekt (84 virksomheter av 100). 38 virksomheter har oppgitt at de benytter aktivitet og tiltak/formål. Se mer omtale i punkt 3.1.4.

2.4 Balansen

Hensikten med kartleggingen av balansen er å finne ut om virksomhetene kan utarbeide en oversikt over eiendeler og gjeld i en regnskapsperiode, om virksomhetene generelt har flere balansekonti i regnskapet enn det som er kravene og om de kan utarbeide en balanse til et årsregnskap. I utgangspunktet er det ikke et krav i reglement for økonomistyring at statlige virksomheter skal utarbeide en balanse, tilsvarende det som finnes i regnskapsloven. Det er allikevel noen krav som er stilt for de ulike virksomhetstypene:

- ordinære forvaltningsorganer (inklusive departementene) må føre en del transaksjoner på interimskonti/balansekonti for å få avstemt rapporteringen til statsregnskapet. Det gjelder for transaksjoner som ikke skal utgiftsføres/inntektsføres, eksempelvis skattetrekk, feilinnbetalinger, lønnslån. Transaksjonene på kontiene fremkommer i rapportering til statsregnskapet som mellomværende med staten
- forvaltningsorganer med særskilte fullmakter må i tillegg til balansekonti som ordinære forvaltningsorganer har, føre transaksjoner som blant annet avsetning av feriepenger og forskuddsbetalinger for oppdrag på konti i regnskapet¹⁸
- forvaltningsbedrifter skal rapportere en balanse til statsregnskapet ved utgangen av året¹⁹

I tillegg til disse obligatoriske balansekonti, må alle virksomhetene ha balansekonti for leverandørgjeld og kundefordringer.

I kartleggingen er det innhentet opplysninger om hvilke balansekonti virksomhetene har i sitt internregnskap. Opplysningene innhentet fra virksomhetene i spørreundersøkelsen gir en mer detaljert oversikt om hvilke type konti virksomhetene har, enn opplysningene vi har innhentet om virksomheter utenom spørreundersøkelsen. Opplysningene som er innhentet gir allikevel et grunnlag for å si noe om omfanget av type balansekonti i regnskapene. Det er valgt å inndele balansekontiene i tre grupper sortert etter kontiene som er mest benyttet i virksomhetene (jf. også punkt 3.2 i rapporten). De 3 gruppene²⁰ omfatter følgende konti:

- gruppe 1 inneholder konti for skattetrekk, lønnsforskudd, leverandørgjeld, kundefordringer, bankinnskudd/kontanter og merverdiavgift
- gruppe 2 inneholder konti for avsetninger for arbeidsgiveravgift, forskudd fra kunder, opptjente inntekter, forskuddsbetalinger til leverandører, avsetning av feriepenger, påløpte kostnader
- gruppe 3 inneholder konti for typiske eiendeler som transportmidler, maskiner og omløpsmidler som varebeholdninger

Alle virksomhetstypene skal i utgangspunktet ha balansekonti i internregnskapet i gruppe 1 med unntak av kundefordringer og lønnsforskudd som avhenger av om virksomheten har inntekter eller har gitt lønnsforskudd/lån, jf. omtale over om krav til balanse. Imidlertid viser opplysningene fra spørreundersøkelsen at en mindre andel av de ordinære forvaltningsorganene har oppgitt at de ikke har konti som skattetrekk, leverandørgjeld, kundefordringer og bankinnskudd i internregnskapet. Dette kan sannsynligvis forklares med at de har tatt utgangspunkt i rapporteringen til

---

¹⁸ Se fotnote 22.

¹⁹ Se omtale i Finansdepartementets årlige rundskriv om årsavslutning og frister for innrapportering og vedlegg 5 i St.meld. nr. 3.

²⁰ Inndelingen av kontiene i de tre gruppene samsvarer ikke med en tradisjonell inndeling av balansen slik den er oppstilt i regnskapsloven.

---

statsregnskapet som ikke inneholder balansekontiene, men kun mellomværende²¹ med statskassen. For øvrig har 54 av 100 virksomheter i spørreundersøkelsen oppgitt at de har merverdiavgift som en balansekonto, og 42 av disse er ordinære forvaltningsorganer.

Alle forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har denne type kontoer i virksomhetsregnskapet. Dette bekreftes også gjennom svarene i spørreundersøkelsen, ved at alle disse forvaltningsorganene (14) oppgir at de har slike konti. Tilsvarende gjelder også for høgskoler og universiteter. Forvaltningsbedriftene har denne type konti i regnskapet.

Om virksomhetene har balansekonti i gruppe 2 avhenger av virksomhetstype, selv om det også er variasjoner internt i hver av disse. Ordinære forvaltningsorganer (inklusive departementer) har vanligvis ikke denne type konti. Funn i spørreundersøkelsen viser at det er noen unntak for ordinære forvaltningsorganer, for eksempel oppgir 19 av 86 ordinære forvaltningsorganer i spørreundersøkelsen at de har forskudd fra kunder. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har i all hovedsak konti i gruppe 2 i balansen, noe som skyldes kravene som er stilt²². Dette bekreftes også gjennom spørreundersøkelsen, ved at omtrent alle svarer at de har slike konti. Alle universiteter og høgskoler har denne type konti i regnskapet. Fire av fem forvaltningsbedrifter har oppgitt at de har denne type konti.

Gruppe 3 er typiske balansekonti virksomhetene har i regnskapet dersom de har periodiserte regnskaper og de har denne type eiendeler. Kartleggingen bekrefter at dette er tilfellet med noen unntak. Ordinære forvaltningsorganer har vanligvis ikke transaksjoner på denne type konti i balansen. Dette bekreftes ved svarene i spørreundersøkelsen der kun 9 av 86 ordinære forvaltningsorganer oppgir at de har transport, inventar og maskiner som balansekonti. Det kan bemerkes at ingen av disse kostnadsfører avskrivninger. Ordinære forvaltningsorganer som deltar i periodiseringsprosjektet har klassifisert og balanseført slike eiendeler i regnskapet. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har ofte balansekonti i gruppe 3 i regnskapet, noe som også viser seg ved funn i spørreundersøkelsen, der 8 av 14 slike forvaltningsorganer oppgir at de har denne type konti. Videre har virksomheter i universitets- og høgskolesektoren i all hovedsak ha denne type konti i balansen, jf. omtale i punkt 4.5. Fire av fem forvaltningsbedrifter har balansekonti i gruppe 3.

2.5 Føringsprinsipper

Et av formålene med kartleggingen er å få oversikt over hvilke føringsprinsipper virksomhetene følger i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap). Statlige virksomheter skal følge kontantprinsippet ved avleggelse av rapport til statsregnskapet. Dette prinsippet følges også i budsjettoppstillingen. Imidlertid kan statlige virksomheter velge å føre virksomhetsregnskapet etter andre prinsipper. Regelverket inneholder ingen bestemmelser om hvilket prinsipp som skal velges, men det skal være konsistens over tid²³. Virksomhetene skal ha oversikt over kundefordringer og leverandørgjeld i internregnskapet²⁴.

I kartleggingen er det innhentet informasjon om:

- eiendeler/driftsmidler: om virksomhetene har registrert eiendeler over 30 000 kroner og om de kostnadsfører avskrivningene
- lønn: om virksomhetene har oversikt over avsetninger av lønn som opptjente feriepenger og pensjoner (skyldig pensjonspremie)
- inntekter: om tidspunktet virksomhetene inntektsfører (resultatfører) inntektene

---

²¹ Mellomværende består av transaksjoner som ikke er utgiftsført eller inntektsført ved rapporteringen eksempelvis skattetrekk, lønnlån eller feilinnbetalinger.

²² Se omtale i Finansdepartementets rundskriv R-106.

²³ Se punkt 3.2.3 i Bestemmelser om økonomistyring i staten

²⁴ Se punkt 4.4.3 i Bestemmelser om økonomistyring i staten

- tilskudd: om tidspunktet virksomhetene utgiftsfører tilskudd

Disse punktene omtales nedenfor, herunder forskjeller mellom virksomhetstypene.

2.5.1 Eiendeler/driftsmidler

I regelverket for økonomistyring i staten er det krav til at alle virksomheter skal registrere alle eiendeler med en anskaffelsesverdi over 30 000 kroner. Det stilles ikke krav til at de skal føres i regnskapet utover selve utgiftsføringen, med unntak av de krav som gjelder for forvaltningsbedrifter.

Kartleggingen viser at det er noen forskjeller på bruk av føringsprinsipper (det vil si om de kostnadsfører avskrivninger) og om virksomhetene registrerer eiendelene. Forskjellene er i all hovedsak mellom virksomhetstypene, men også innenfor en og samme type virksomhet. I spørreundersøkelsen ble det også innhentet opplysninger om i hvilket system eiendelene blir registrert i og hvilken type informasjon som registreres. Fordelt på virksomhetstype kan kartleggingen om eiendeler oppsummeres til følgende:

De fleste ordinære forvaltningsorganer registrerer eiendelene sine, dersom de har eiendeler over 30 000 kroner. Dette bekreftes gjennom svarene i spørreundersøkelsen, som viser at 62 av 86 virksomhetene registrerer eiendeler. Ordinære forvaltningsorganer som deltar i periodiseringsprosjektet, registrerer eiendelene sine og balansefører disse. Ingen ordinære forvaltningsorganer, utenom de som deltar i periodiseringsprosjektet, kostnadsfører avskrivninger i internregnskapet. I spørreundersøkelsen skulle virksomhetene også oppgi hvilket system de registrerer eiendelene, se Tabell 4. For de ordinære forvaltningsorganene er regneark det mest utbredte, etterfulgt av annet (eksempelvis Access). Mange benytter også eget forsystem og regnskapssystemet. 3 virksomheter har oppgitt at de bruker to typer systemer (regneark og regnskapssystemet).

Type system	Antall
Eget forsystem	12
Regnskapssystemet med anleggsmodul	10
Regneark	31
Annet	19

Tabell 4 I hvilket system registreres virksomhetens eiendeler/driftsmidler? Fordelt på ordinære forvaltningsorganer.

På spørsmål om hvilken type informasjon som registreres, oppgir alle de 62 virksomhetene at de registrerer en av typene som var oppgitt i spørreskjemaet (se 3.3.1 og Tabell 15 Hvilken type informasjon registrerer virksomheten om eiendelene/driftsmidlene?). 35 virksomheter oppgir at de registrerer minst tre typer informasjon om eiendelene som type/beskrivelse, anskaffelsestidspunkt og anskaffelsesutgiften.

Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter registrerer eiendelene sine med noen unntak for små virksomheter, da de ikke har eiendeler av verdi over 30 000 kroner. I spørreundersøkelsen oppgir 9 av 14 at de registrerer eiendelene og 6 av disse 9 at de kostnadsfører avskrivninger. Universiteter og høgskoler bokfører/balansefører sine eiendeler og fører også avskrivninger i regnskapet.

Alle forvaltningsbedrifter har registrert og balansefører sine eiendeler, og fire av virksomhetene kostnadsfører avskrivninger.

2.5.2 Lønn

I regelverket for økonomistyring i staten er det ikke krav til at virksomhetene skal regnskapsføre avsetninger til feriepenger eller pensjoner, med unntak av krav overfor forvaltningsorganer med særskilte fullmakter. Virksomhetene må ha tilgang til opplysninger om opptjente feriepenger, da det skal innberettes til skatteetaten.

Kartleggingen viser at det for lønnsområdet er forskjeller på bruk av føringsprinsipper og i hvilket system (regnskap og lønn) virksomhetene har oversikt over avsetninger. Forskjellene er i all hovedsak mellom virksomhetstypene, men også innenfor en og samme type. Hovedtrekkene av kartleggingen for virksomhetstype kan oppsummeres til følgende:

Ordinære forvaltningsorganer som har oversikt over avsetninger av feriepenger og avsetning av skyldig pensjonspremie, bokfører dette vanligvis ikke i regnskapet. Dette bekreftes gjennom spørreundersøkelsen der de fleste (43 virksomheter) oppgir at de har oversikten over avsetningene kun i lønnsystemet. Mange virksomheter oppgir at de verken har oversikt over avsetninger av feriepenger (34 virksomheter) eller avsetninger av pensjonspremie (57 virksomheter). Det at virksomhetene ikke har oversikt over avsetninger av skyldig pensjonspremie er nødvendigvis ikke galt, da de fleste er omfattet av en sentral ordning for budsjettmessig og regnskapsmessig behandling av pensjoner. At virksomhetene derimot oppgir at de ikke har oversikt over avsetninger av feriepenger, er muligens basert på at de ikke har kunnskap om hvor beløpet finnes. Det er ikke undersøkt nærmere om årsakene til at virksomhetene gir dette svaret. Ordinære forvaltningsorganer som deltar i periodiseringsprosjektet regnskapsfører avsetningene i regnskapet (se omtale i punkt 4.4), og har også oversikt over avsetningene i lønnsystemet.

Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter skal ha oversikt over avsetninger av feriepenger og regnskapsføre disse. Det bekreftes også gjennom spørreundersøkelsen der alle (utenom 1) oppgir at de har oversikten over avsetningene i regnskapssystemet. Avsetninger av pensjoner varierer noe mer, men 12 av 14 har oppgitt at de har dette i regnskapssystemet. Virksomheter i universitets- og høyskolesektoren har alle regnskapsført en avsetning basert på årets premie.

Forvaltningsbedriftene regnskapsfører i hovedsak denne type avsetninger, med unntak av en virksomhet som oppgir at de følger kontantprinsippet for sine administrasjonsutgifter.

2.5.3 Inntekter

Formålet med å kartlegge inntektene var å få oversikt om når virksomhetene regnskapsfører inntektene i internregnskapet. I regelverket for økonomistyring er det krav til at virksomhetene skal bokføre inntekten senest når faktura utstedes.

Kartleggingen viser at det er variasjon i tidspunktet for når inntekter inntektsføres i regnskapet. Opplysninger fra spørreundersøkelsen tyder likevel på at de fleste inntektsfører når faktura utstedes, se Tabell 23 i punkt 3.3.3. Det vil imidlertid variere mellom virksomhetstype og også innenfor samme type. I noen grad er tidspunktet for inntektsføringen også avhengig av inntektstype²⁵. Opplysningene fra spørreundersøkelsen viser at tidspunktet for inntektsføring varierer noe mer for inntekter fra levering av en tjeneste/vare (salg av publikasjoner, kurs, oppdrag og andre inntekter) enn for inntekter som er typiske for myndighetsutøvelse (gebyrer, avgifter og bøter). Spørreundersøkelsen viser at mange virksomheter har forskuddsbetalinger, og i hovedtrekk inntektsføres disse når betalingen skjer, men det er variasjon mellom virksomhetstypene.

---

²⁵ I spørreundersøkelsen er inntektene delt inn i følgende typer: salg av publikasjoner, kurs, gebyrer, oppdrag, avgifter, bøter/tvangsmulkt og andre inntekter se omtale i punkt 3.3.3

Hovedtrekkene av kartleggingen for inntekter fordelt på virksomhetstype kan oppsummeres til følgende:

I ordinære forvaltningsorganer skjer vanligvis inntektsføringen av inntekter på et av to tidspunkter:

- når faktura utstedes
- når betaling av faktura mottas

Enkelte virksomheter benytter andre tidspunkter for inntektsføringen, eksempelvis ved at inntekter for oppdrag (prosjekter, analyser og lignende) føres når oppdraget utføres. Hovedtrekkene i når inntektsføringen skjer og de avvik som eksisterer, bekreftes ved funnene i spørreundersøkelsen. Ordinære forvaltningsorganer som er med i periodiseringsprosjektet inntektsfører sammenlignbare inntekter etter fastsatte standarder²⁶. Dersom de ordinære forvaltningsorganene mottar forskuddsbetalinger, skal det som utgangspunkt inntektsføres når innbetalingen skjer. Det er imidlertid noe ulik praksis og da særlig for oppdragsinntekter som i mange tilfeller inntektsføres i takt med utførelse av oppdraget. Dette kan sammenlignes med de prinsipper som følger av standardene i periodiseringsprosjektet. Funnene i spørreundersøkelsen bekrefter at det er noen variasjoner mellom virksomhetene ved forskuddsbetalinger, og svarene fordeler seg i hovedsak på to tidspunkter for inntektsføring:

- etter hvert som oppdraget utføres (6 av 34 virksomheter)
- når innbetalingen av forskuddet mottas (25 av 34 virksomheter)

Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter inntektsfører i all hovedsak på tidspunktet når fakturaen utstedes. Dette bekreftes også av funnene i spørreundersøkelsen. Virksomhetene i universitets- og høyskolesektoren inntektsfører etter standardene for transaksjonsbaserte og bevilgningsfinansierte inntekter som benyttes i periodiseringsprosjektet.

Forvaltningsbedriftene har i all hovedsak lik praktisering av inntektsføring som de ordinære forvaltningsorganene, bortsett fra to som følger de samme prinsipper som er nedfelt i standardene i periodiseringsprosjektet.

2.5.4 Tilskudd

De virksomheter som forvalter tilskudd, regnskapsfører dette vanligvis når utbetalingen skjer til mottaker. Det gjøres uavhengig av virksomhetstype, noe som også opplysninger fra spørreundersøkelsen bekrefter ved at de fleste oppgir at regnskapsfører tilskuddet når utbetalingen skjer til tilskuddsmottaker (33 av 37 virksomheter). Standardene i periodiseringsprosjektet angir også tilsvarende behandling for regnskapsføring av tilskudd.

2.5.5 Antall attestanter

I spørreundersøkelsen ble virksomhetene også bedt om å oppgi antall attestanter. Hensikten var å få informasjon som kan være til nytte dersom en skal vurdere endringer av kontoplaner, da dette kan ha betydning for blant annet opplæring. Samlet har de 100 virksomhetene oppgitt at det er 36 011 attestanter. Tilsvarende tall er ikke hentet fra de øvrige virksomhetene i kartleggingen som er basert på andre kilder.

SSØ gjennomførte høsten 2007 også en undersøkelse av organiseringen av økonomifunksjonen i statlige virksomheter. Denne undersøkelsen viste at over 63 % av virksomhetene hadde et elektronisk hjelpesystem for behandling av fakturaer. For å få et inntrykk av hvor mange av attestantene som har tilgang til et elektronisk hjelpesystem, har vi koblet denne undersøkelsen med

---

²⁶ Det er også fastsatt en standard for inntektsføring av bevilgning, men denne er ikke sammenlignbar for noen av inntektene som er behandlet i kartleggingen.

Hovedresultater fra kartleggingen

kartleggingen av kontoplaner og antall attestanter. Det viser seg at av de om lag 36 000 attestantene benytter om lag 35 000 et elektronisk hjelpesystem.

	Antall av Virksomheter	Antall attestanter
Attestasjon skjer elektronisk i et hjelpesystem	83	34969
Attestasjon skjer manuelt knyttet til papirfaktura	17	1042
Totalt	100	36011

3 Resultater fra spørreundersøkelsen

Med utgangspunkt i formålet med kartleggingen (jf. omtale i kapittel 1) og som grunnlag for en spørreundersøkelse, ble det utført en foranalyse ved å ta kontakt med noen få virksomheter.

Utvalget av virksomheter i foranalysen bestod både av ordinære forvaltningsorganer og et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Foranalysen skulle gi grunnlag for å vurdere hvilke områder som skulle inngå i kartleggingen og som spørreundersøkelsen skulle baseres på.

Foranalysen ble gjennomført todelt:

- innhenting av dokumentasjon fra virksomhetene (blant annet kontoplaner, årsregnskaper og dokumentasjon for føringer i regnskapene)
- intervjuer av nøkkelpersoner i virksomhetene, basert på de områder vi mente burde dekkes

Med utgangspunkt i de opplysninger som fremkom i foranalysen ble det utarbeidet et spørreskjema (se vedlegg 2) som ble benyttet for innhenting av informasjon fra den største gruppen virksomheter. Spørreskjemaet ble inndelt i følgende områder:

- bruk av kontoplaner
- bruk av balansekonti
- føringsprinsipper for
  - o eiendeler/driftsmidler
  - o lønn
  - o inntekter
  - o tilskudd

Med de utvalgte områdene er kartleggingen innrettet slik at den gir status om hvilken type kontoplan som benyttes og hvilke balansekonti virksomhetene bruker i regnskapet. Om føringsprinsipper for utgifter og inntekter er spørreundersøkelsen konsentrert om følgende:

- er det registrert informasjon om eiendeler og kostnadsføres avskrivninger
- er det oversikt i regnskapssystemet og/eller lønnsystemet om avsetninger av feriepengar og skyldig pensjonspremie, og som kan gi kunnskap om de regnskapsfører avsetninger av feriepengar og skyldig pensjonspremie
- hvilke typer inntekter de har og på hvilket tidspunkt inntekstføringen skjer
- på hvilket tidspunkt de regnskapsfører tilskudd

Det er ikke innhentet informasjon om hvilke type økonomi-, lønns-, og fagsystemer virksomhetene benytter. I spørreundersøkelsen er det imidlertid innhentet informasjon om hvilke systemer virksomhetene har registrert informasjon i, for eksempel om informasjon finnes i regnskapssystemet, lønnsystemet eller et regneark.

Alle virksomheter som skulle besvare spørreundersøkelsen fikk skjemaet oversendt elektronisk, og kunne besvare det elektronisk. Spørreskjemaet ble sendt ut til 136 virksomheter basert på det utvalget som var gjort i forkant. 100 virksomheter har besvart spørreskjemaet i undersøkelsen, det vil si en svarprosent på 74. Dette kapitlet inneholder svarene fra de virksomheter som besvarte spørreundersøkelsen.

3.1 Kontoplaner i virksomhetsregnskapet

Et viktig formål med kartleggingen er å få oversikt om statlige virksomheter benytter en annen kontoplan enn statens kontoplan i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap). Vi har i kartleggingen lagt til grunn at det er to standarder for kontoplaner som er aktuelle å benytte for virksomhetene:

- Statsbudsjettets og bevilgningsregnskapets inndeling i poster og underspesifikasjoner - statens kontoplan, se Finansdepartementets rundskriv R-101

- Norsk standard (NS) 4102 av 2005, se Standard Norge

Virksomhetene er spurt om hvilken av disse kontoplanene som benyttes eventuelt om de benytter andre kontoplaner. Det er også innhentet informasjon om virksomhetene har gjort tilpasninger utover det som er angitt i standardene og virksomhetene skulle svare på:

- om de har utvidet kontoplan utover standardene
- om de har planer om å endre kontoplan, dersom de benyttet statens kontoplan
- tre påstander som de skulle ta stilling til dersom det lages en felles kontoplan basert på Norsk standard.

Hvilken kontoplan benytter din virksomhet i internregnskapet?

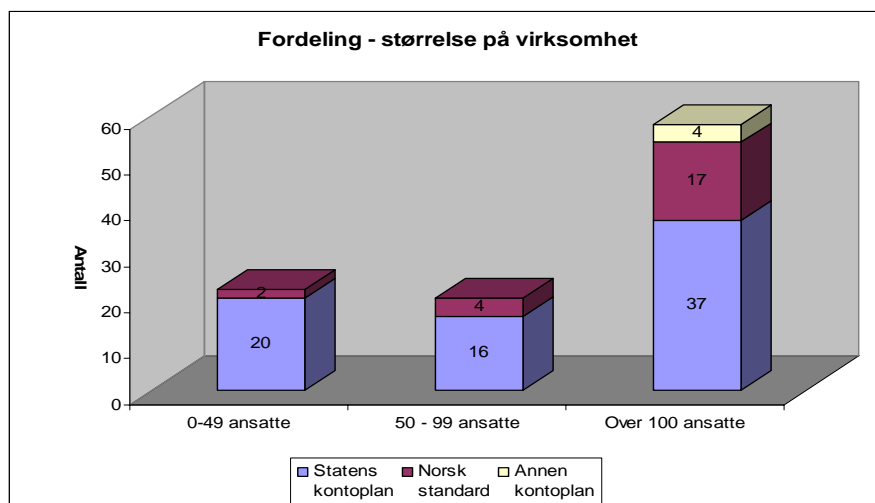
Spørreundersøkelsen viser at 73 virksomheter benytter statens kontoplan som grunnlag for sitt interne virksomhetsregnskap og 23 virksomheter benytter Norsk standard, se Tabell 5. 4 virksomheter har svart at de benytter annen kontoplan (det er ikke kjent hvilken kontoplan disse benytter).

	Antall
Statens kontoplan	73
Norsk standard kontoplan	23
Annen kontoplan	4
Sum	100

Tabell 5 Hvilken kontoplan benytter din virksomhet i internregnskapet?

Av virksomhetene i spørreundersøkelsen er det kun ordinære forvaltningsorganer som benytter statens kontoplan, mens det er både ordinære forvaltningsorganer (9) og forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (14) som benytter Norsk standard.

Vi har sett på en fordeling av størrelse på virksomheten mellom de ulike kontoplanene. Det er en tendens til at små virksomheter bruker statens kontoplan mens det er økende bruk av Norsk standard kontoplan jo større virksomheten er, se Figur 3-1.

Figur 3-1 Hvilken kontoplan benytter din virksomhet i internregnskapet? - fordeling på antall ansatte (størrelse)

Virksomhetene fikk ulike spørsmål avhengig av om de i det første spørsmålet svarte at de benytter statens kontoplan eller Norsk standard kontoplan. Vi deler den videre omtalen i de to typene kontoplaner.

3.1.1 Om virksomheter som benytter statens kontoplan

73 virksomheter benytter statens kontoplan som utgangspunkt for sin interne kontoplan, jf. Tabell 5.

Virksomhetene fikk spørsmål om hvilket nivå virksomhetens utgifter blir ført på i internregnskapet for postene 01 og 21, se Tabell 6. 80 % av virksomhetene har utvidet kontoplanen til også å inneholde spesifisering på underunderposter²⁷ for driftsutgifter. 19 % oppgir at de kun benytter post og underpost. Det er sjekket om størrelse på virksomhetene har betydning for grad av spesifisering, men det viser seg at andelen som benytter både post, underpost og underunderpost er omtrent lik hos virksomheter med over 100 ansatte og virksomheter med under 100 ansatte.

Nivå av poster	Antall virksomheter	%-vis fordeling
Post og underpost	14	19 %
Post, underpost og underunderpost	58	80 %
Annet, notér:	1	1 %
Totalt	73	100 %

Tabell 6 På hvilket nivå føres virksomhetens utgifter i internregnskapet for postene 01 og/eller 21?

Virksomhetene fikk også spørsmål om hvilket nivå virksomhetens inntekter ble ført på i internregnskapet, se Tabell 7. 60 % av virksomhetene har utvidet kontoplanen til underunderpost for driftsinntekter. 32 % av virksomhetene oppgir at de benytter post og underpost.

Nivå	Antall virksomheter	%-vis fordeling
Post	3	4 %
Post og underpost	23	32 %
Post, underpost og underunderpost	44	60 %
Annet	3	4 %
Totalt	73	100 %

Tabell 7 På hvilket nivå føres virksomhetens inntekter i internregnskapet for postene 01 til 20 (utenom refusjoner av sykepenger, foreldrepenger)?

Det er også sjekket om størrelse på virksomheten kan ha betydning for grad av spesifisering av kontoplaner, men det viser seg å være omtrent lik fordeling for inntekter uavhengig av størrelse.

Alle virksomheter som har svart at de fører inntekter på underunderpostnivå, har også svart at de benytter underunderpostnivå på utgiftssiden.

Virksomheter som benytter statens kontoplan, fikk også et spørsmål om de har konkrete planer om å endre dagens kontoplan, og de ble bedt om å beskrive hvorfor. 7 virksomheter, dvs. om lag 10 % av virksomhetene, har svart at de har konkrete planer om å endre kontoplan. Boks 1 gjengir deres tilbakemeldinger.

²⁷ I Finansdepartementets rundskriv R-101 om statens kontoplan er det stilt krav til at virksomhetene skal kunne rapportere til statsregnskapet på underpostnivå for visse poster. Virksomhetene kan imidlertid velge å utvide sin kontoplan med ytterligere detaljering av utgifter og inntekter.

- ønske om å endre kontoplan på post 21
- løpende tilpasning til behov
- gammel kontoplan
- tilpasse til avdelingens rapportbehov
- pilotkunde i SSØs periodiseringsprosjekt (merknad: virksomheten ble pilotvirksomhet etter at spørreundersøkelsen var sendt)
- tilpasse seg til det SSØ bruker i periodiseringsprosjektet
- nytt kapittel og justering av prosjektdimensjon

Boks 1 Behov for endringer av kontoplan

Oppsummering

De fleste virksomhetene som benytter statens kontoplan, har gjort en tilpasning/utbygging med underunderposter i den kontoplanen som benyttes i virksomhetsregnskapet. Det er relativt få virksomheter som har konkrete planer om å endre kontoplan.

3.1.2 Om virksomheter som benytter Norsk standard kontoplan og annen kontoplan

23 virksomhetene i spørreundersøkelsen benytter Norsk standard kontoplan 4102 (NS) i sitt internregnskap, se Tabell 5. 14 av disse er forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og 9 er ordinære forvaltningsorganer. De ordinære forvaltningsorganene er av en størrelse på mer enn 100 ansatte. 4 virksomheter har svart at de benytter en annen kontoplan, og dette er ordinære forvaltningsorganer.

For å få kunnskap om virksomhetene har tilpasset kontoplanen med ulike sifferinndelinger ble de stilt spørsmål om hvor mange siffer de benytter i kontoplanen for internregnskapet, se Tabell 8. Virksomhetene kunne velge flere alternative svar.

Antall siffer	Antall virksomheter
3 siffer	1
4 siffer	21
5 siffer	2
6 siffer eller flere	4

Tabell 8 Hvor mange siffer benytter din virksomhet i kontoplanen for internregnskapet?

21 virksomheter benytter 4 siffer i sin kontoplan. Dette innebærer at de fleste virksomhetene har lagt seg på en vanlig inndeling av kontoplanen. Det er ikke undersøkt om de har endret på det som er standard/vanlig inndeling i 4 siffer-nivå. Videre har 1 virksomhet svart at de benytter 4, 5 og 6 siffer i sin kontoplan (det vil si at de antagelig har noen konti som de benytter 4 siffer og en annen konto de benytter 6 siffer). 1 virksomhet benytter kun 5 siffer og 1 virksomhet benytter kun 3 siffer. 3 virksomheter har svart at de benytter 6 siffer eller flere.

Virksomhetene som benytter Norsk standard kontoplan ble også spurt om hvorfor de benytter denne kontoplanen. Virksomhetenes tilbakemeldinger er gjengitt i Boks 2.

- er nettobudsjetterte virksomheter
- vedtatt av Kunnskapsdepartementet
- enkel og kjent innen økonomi
- så likt kravene i regnskapslovgivning som mulig
- historisk betinget
- enklere, bedre oversikt, rapportering blir bedre, periodisering enklere
- bygd opp etter kontostandard til en av de tidligere virksomhetene
- bedre innretning i forhold til den ønskede "foretningmessige" styring
- bedre grunnlag for ekstern benchmarking
- synes det er mer hensiktsmessig enn statens kontoplan
- bedre sammenligningsgrunnlag

Boks 2 Hvorfor benytter din virksomhet en kontoplan basert på Norsk standard i internregnskapet?

3.1.3 Om påstander om å bruke en felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard

Uavhengig av hvilken kontoplan virksomhetene benytter, ble de bedt om å besvare følgende spørsmål: *Dersom det lages en felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard, ber vi deg ta stilling til følgende påstander på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er helt uenig og 5 er helt enig.* I Tabell 9 er det gitt en oppstilling av påstandene og hva virksomhetene har svart:

	Helt uenig 1	2	Verken eller 3	4	Helt enig 5	Vet ikke
En slik kontoplan vil gi bedre spesifisering av utgifter, inntekter og balansen i virksomheten	8	4	28	13	26	21
En slik kontoplan vil gi bedre grunnlag for å utarbeide styringsinformasjon internt i virksomheten	7	6	25	13	27	22
En slik kontoplan vil gi bedre grunnlag for sammenligning med andre statlige virksomheter	4	1	20	14	37	24

Tabell 9 Dersom det lages en felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard, ber vi deg ta stilling til følgende påstander på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er helt uenig og 5 er helt enig.

Som det fremgår av Tabell 9, sier relativt få virksomheter seg helt eller delvis uenig i de tre påstandene (dvs. valgt svaralternativene 1 eller 2). Denne andelen varierer samlet mellom 5 og 14 %. Ser vi på svaralternativene 4 - enig og 5 - helt enig samlet, har mellom 39 og 51 % av virksomhetene krysset av på disse to. Flest virksomheter er enig i den siste påstanden om at *en slik kontoplan vil gi bedre grunnlag for sammenligning med andre statlige virksomheter*. Relativt mange gir uttrykk for en grad av usikkerhet, enten ved å svare "vet ikke" (fra 21 til 24 % av virksomhetene²⁸), eller ved å velge svaralternativ 3 på den valgte skalaen, dvs. "verken/eller" (fra 20 til 28 % av virksomhetene).

Svarene på de tre påstandene er testet ut mot følgende variabler:

- virksomhetsstørrelse
- virksomhetstype
- type kontoplan som virksomheten benytter i dag

Virksomhetsstørrelsen og type virksomhet (enten ordinært forvaltningsorgan eller forvaltningsorgan med særskilte fullmakter) har ingen signifikant effekt på hvordan virksomheten stiller seg til de tre

²⁸ 17 virksomheter har svart vet ikke på alle tre påstandene.

påstandene. Dette vil si at størrelse og type virksomhet ikke har noen påviselig betydning på graden av enighet eller uenighet i de tre påstandene om en eventuell felles kontoplan for statlige virksomheter.

Hvilken type kontoplan virksomheten per i dag benytter, har imidlertid en signifikant effekt på hvorvidt man er enig eller uenig i de tre påstandene. Virksomheter som benytter kontoplan basert på Norsk standard kontoplan er i større grad enig i påstanden enn virksomheter som benytter kontoplan basert på statens kontoplan.

Oppsummering

I påstandene om at en felles kontoplan basert på Norsk standard kontoplan vil gi:

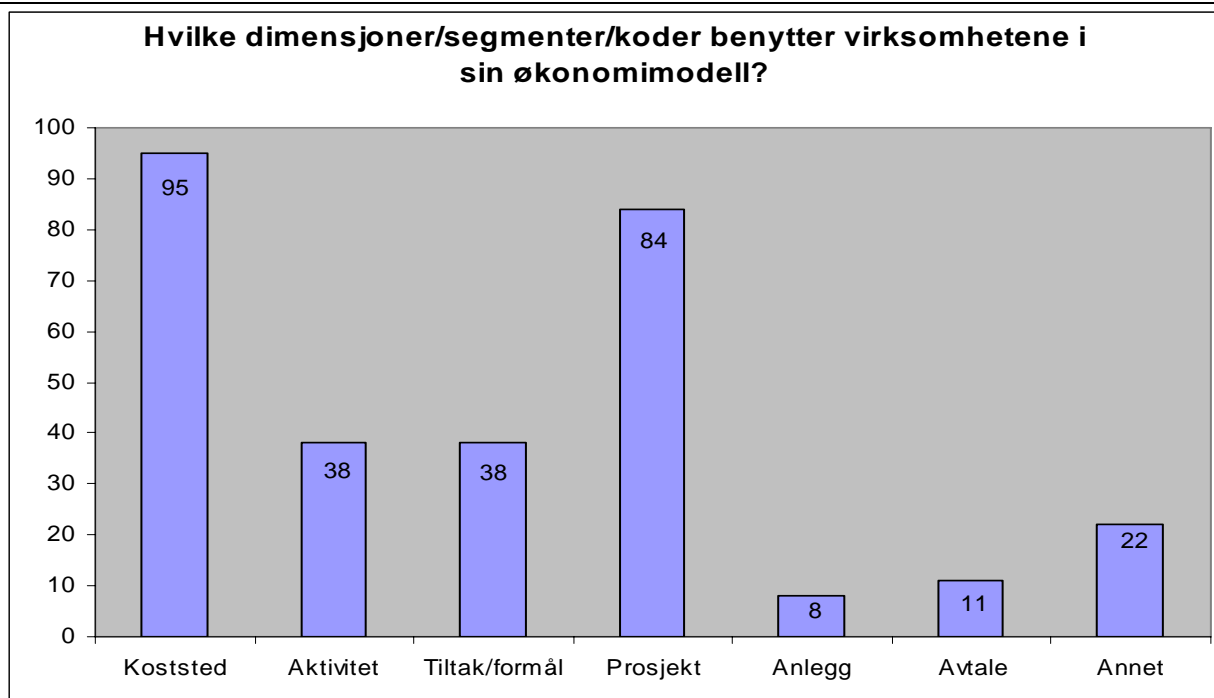
- bedre spesifisering av utgifter/inntekter, svarer om lag 39 % at de er enige eller helt enige
- bedre grunnlag for å uarbeide styringsinformasjon internt i virksomheten, svarer om lag 40 % at de er enige eller helt enige
- bedre grunnlag for sammenligning med andre statlige virksomheter, svarer om lag 51 % at de er enige eller helt enige

Relativt få virksomheter sier seg helt eller delvis uenig i de tre påstandene (dvs. krysset av på svaralternativene 1 eller 2). Denne andelen varierer samlet mellom 5 og 14 %.

De som i dag benytter Norsk standard som grunnlag for sin interne virksomhetsstyring er i større grad enig i påstandene enn de som per i dag benytter kontoplan basert på statens kontoplan. Virksomhetsstørrelsen og type virksomhet (enten ordinært forvaltningsorgan eller forvaltningsorgan med særskilte fullmakter) har ingen signifikant effekt på hvordan virksomheten stiller seg til de tre påstandene.

3.1.4 Hvilke dimensjoner/koder benytter virksomhetene i økonomimodellen

I spørreskjemaet ble virksomhetene bedt om å oppgi hvilke dimensjoner de benytter i sin økonomimodell. Årsaken til dette spørsmålet var å få en oversikt over hvor mange som benytter en eller flere dimensjoner utover kostnadsartene i kontoplanene. Spørreundersøkelsen gir ikke svar på om det er konsekvent føring på disse dimensjonene eller om det er utvalgte kontoer som føres på de ulike dimensjonene. Spørreundersøkelsen viser følgende fordeling av antall virksomheter som bruker de dimensjonene som de kunne velge blant. Hver virksomhet kunne oppgi en eller flere av dimensjonene.

Figur 3-2 Hvilke dimensjoner/segmenter/koder benytter din virksomhet i sin økonomimodell?

95 av 100 virksomheter benytter koststed i sin interne økonomimodell og 84 av 100 virksomheter benytter prosjektdimensjonen. 38 virksomheter benytter også aktivitet og tiltak/formål for intern økonomistyring. Spørreundersøkelsen viser at anlegg og avtale i mindre grad benyttes.

Det er bare en virksomhet som oppgir at den benytter alle dimensjonene, mens de aller fleste virksomhetene benytter koststed, prosjekt og i noen grad aktivitet/tiltak/formål.

5 virksomheter benytter ikke koststed i sin økonomimodell. Disse virksomhetene benytter i hovedsak kun prosjektdimensjonen. 3 av disse virksomhetene er ordinære forvaltningsorganer, mens 2 er forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

Vi har sett på dimensjonsbruken i den interne økonomimodellen opp mot størrelse på virksomhet. For dimensjonene koststed og prosjekt er det ingen klar sammenheng med størrelse målt ved antall ansatte. Dimensjonene aktivitet/tiltak/formål ser vi i hovedsak er tatt i bruk av virksomheter med mer enn 100 ansatte.

Ser vi på dimensjonsbruken opp mot type virksomhet, ser vi at 10 av 14 forvaltningsorganer med særskilt fullmakt benytter dimensjonene aktivitet/tiltak/formål.

Oppsummering

Alle virksomhetene benytter minst 2 dimensjoner i sin økonomimodell, og de aller fleste benytter koststed og prosjekt.

3.2 Balansen

Hensikten med kartleggingen av balansen er å finne ut om virksomhetene kan utarbeide en oversikt over eiendeler og gjeld i en regnskapsperiode, om virksomhetene generelt har flere balansekonti i regnskapet enn det som er kravene og om de kan utarbeide en balanse til et årsregnskap. Spørreundersøkelsen inneholdt spørsmål både om omfang av balansekontoer og om de har et fullstendig balanseregnskap.

I utgangspunktet er det ikke et krav i reglement for økonomistyring at statlige virksomheter skal utarbeide en balanse, tilsvarende det som finnes i regnskapsloven. Det er allikevel noen krav som er stilt for de ulike virksomhetstypene:

- ordinære forvaltningsorganer (inklusive departementene) må føre en del transaksjoner på interimskonti/balanskonti for å få avstemt rapporteringen til statsregnskapet. Det gjelder for transaksjoner som ikke skal utgiftsføres/inntektsføres, eksempelvis skattetrekk, feilinnbetalinger, lønnslån. Transaksjonene på kontiene fremkommer i rapporteringen til statsregnskapet som mellomværende med statskassen
- forvaltningsorganer med særskilte fullmakter må i tillegg til balanskonti som ordinære forvaltningsorganer har, føre transaksjoner som blant annet avsetning av feriepenger, forskuddsbetalinger for oppdrag på konti i regnskapet
- forvaltningsbedrifter skal rapportere en balanse til statsregnskapet ved utgangen av året²⁹

I tillegg til disse obligatoriske balanskonti, må alle virksomhetene ha balanskonti for leverandørgjeld og kundefordringer.

Hvilke av følgende balanskonti (interimskonti) bruker/bruker ikke din virksomhet i internregnskapet?

Alle statlige virksomheter skal ha oversikt over kontantbeholdning, kundefordringer, leverandørgjeld, lønnsforskudd, skattetrekk og eventuelt bankinnskudd som ikke inngår i statens konsernkontoordning. Alle disse kontiene vil inngå i en balanse i internregnskapet til virksomheten. For å få kunnskap om hvilke balanskonti virksomhetene har i internregnskapet ble de bedt om å angi dette. Tabell 10 viser hva virksomhetene har svart fordelt på de enkelte konti:

	Bruker	Bruker ikke
Skattetrekk og andre trekk (påleggstrekk, bidragstrekk, fagforeningstrekk)	93	7
Lønnsforskudd (lønnslån, reiseforskudd)	90	10
Leverandørgjeld	89	11
Kundefordringer	81	19
Bankinnskudd, kontanter og lignende	78	22
Merverdiavgift	54	46
Avsetning for arbeidsgiveravgift (skyldig arbeidsgiveravgift)	43	57
Forskudd fra kunder	32	68
Opptjente inntekter	29	71
Forskuddsbetalinger til leverandører	25	75
Avsetning av feriepenger (påløpte feriepenger)	24	76
Påløpte kostnader	23	77
Transportmidler, inventar og maskiner med mer	17	83
Varebeholdninger	7	93
Bygninger og annen fast eiendom	6	94
Immaterielle eiendeler	5	95

Tabell 10 Hvilke av følgende balanskonti (interimskonti) bruker/bruker ikke din virksomhet i internregnskap?

²⁹ Se omtale i Finansdepartementets årlige rundskriv om årsavslutning og frister for innrapportering og vedlegg 5 i St.meld. nr. 3.

I Tabell 11 Balansekontanter som brukes, sett opp mot virksomhetstype og type kontoplan vises antall virksomheter som bruker disse balansekontoene:

Type balansekonto	Virksomhetstype		Kontoplan		
	Brukes av ordinære forvaltningsorganer	Brukes av forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	Brukes av virksomheter som har Norsk standard	Brukes av virksomheter som har Statens kontoplan	Brukes av virksomheter som har Annet kontoplan
	Antall (av 86)	Antall (av 14)	Antall(av 23)	Antall (av 73)	Antall (av 4)
Skattetrekk	79	14	23	66	4
Lønnsforskudd(lønnslån, reiseforskudd)	76	14	22	65	3
Leverandørgjeld	75	14	23	62	4
Kundefordringer	67	14	23	54	4
Bankinnskudd, kontanter	64	14	23	51	4
Merverdiavgift	42	12	18	32	4
Avsetninger for arbeidsgiveravgift	29	14	17	26	0
Forskudd fra kunder	19	13	17	15	0
Opptjente inntekter	15	14	16	13	0
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	13	14	10	1
Avsetning av feriepenger	10	14	16	8	0
Påløpte kostnader	10	13	15	7	1
Transportmidler, inventar og maskiner	9	8	12	4	1
Varebeholdninger	3	4	5	2	0
Bygninger og annen faste eiendom	4	2	5	1	0
Immaterielle eiendeler	2	3	3	2	0

Tabell 11 Balansekontanter som brukes, sett opp mot virksomhetstype og type kontoplan

Tabell 11 viser at det er en del balansekontanter som er sentrale i de fleste statlige virksomheter uansett type kontoplan de bruker eller virksomhetstype. Bruken av balansekontanter hos virksomhetene kan grupperes i følgende 3 grupper fra mest brukte til mindre brukte:

Gruppe 1

I denne gruppen plasseres kontanter som skattetrekk, lønnsforskudd, leverandørgjeld, kundefordringer, bankinnskudd/kontanter og merverdiavgift.

Disse balansekontantene skal i utgangspunktet brukes av alle virksomhetene uavhengig av type kontoplan og type virksomhet. Dette skyldes delvis at disse kontantene er obligatoriske etter bestemmelsene eller annet regelverk og delvis virksomhetenes egne behov (som kontanter, lønnsforskudd). Alle forvaltningsorganer med særskilte fullmakter bruker disse kontantene.

Kontoen bankinnskudd og kontanter blir benyttet av 78 virksomheter. For ordinære forvaltningsorganer vil denne balansekontoen normalt dreie seg om en mindre kassebeholdninger, og i noen få tilfelle kan det være periodeforskyvninger. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har saldo på konsernkonto for bankinnskudd.

54 virksomheter bruker balansekontoen for skyldig merverdiavgift. Av disse er det 12 forvaltningsbedrifter med særskilte fullmakter, som ofte kan ha avgiftspliktig omsetning.

Gruppe 2

I denne gruppen plasseres kontoer for avsetninger for arbeidsgiveravgift, forskudd fra kunder, opptjente inntekter, forskuddsbetalinger til leverandører, avsetning av feriepenger og påløpte kostnader.

Tabell 10 viser de fleste av virksomhetene med kontoplan basert på Norsk standard (omtrent alle forvaltningsorganer med særskilte fullmakter) bokfører avsetninger, opptjente inntekter og påløpte kostnader. Det er relativt få virksomheter med statens kontoplan (gjelder kun ordinære forvaltningsorganer) som benytter seg av disse kontoene, men andelen er allikevel ganske høy sett i forhold til at de ikke er pålagt å ha denne type avsetninger. Om lag 30 % av virksomhetene benytter kontoen forskudd fra kunder (se også omtale under punkt 3.3.3).

Gruppe 3

I denne gruppen plasseres kontoer for varige driftsmidler som transportmidler, inventar og maskiner, varebeholdninger, bygninger og annen faste eiendom og immaterielle eiendeler.

Disse konti er de minst brukte balansekontoene hos virksomhetene. Årsaken kan dels være at de ikke har eiendeler av større verdi som kunne vært tatt med og dels at ingen skal bokføre verdien av eiendelene. Det er allikevel en liten gruppe virksomheter som har bokført denne type verdier i regnskapet, og det er en blanding av forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og ordinære forvaltningsorganer.

Hvilke av følgende alternativer beskriver best din virksomhets balanse i internregnskapet?

Virksomheten ble også bedt om angi om hvilke av to påstander som best beskrev deres balanse, og det ble gitt følgende tilbakemeldinger:

Vi fører et balanseregnskap med noen få interimskontoer	69
Vi fører et fullstendig balanseregnskap	31
Totalt	100

Tabell 12 Hvilke av følgende alternativer beskriver best din virksomhets balanse i internregnskapet?

Av 100 virksomheter er det 31 som oppgir at de har et fullstendig balanseregnskap, mens 69 oppgir at de fører et balanseregnskap med noen få interimskonti. Tabell 13 viser sammenhengen mellom bruken av type kontoplan og utarbeidelse av et balanseregnskap. Av de som fører et balanseregnskap med noen få interimskontoer, er det 60 virksomheter med statens kontoplan, 6 virksomheter med Norsk standard kontoplan og 3 virksomheter med annen kontoplan.

Kontoplan/balanse	Fullstendig balanse	Balanseregnskap med noen få interimskontoer	Sum
Basert på statens kontoplan	13	60	73
Basert på Norsk standard kontoplan	17	6	23
Annen kontoplan	1	3	4
Sum	31	69	100

Tabell 13 Sammenhengen mellom kontoplan og balanse

Vi har også sett på sammenhengen mellom bruken av type kontoplan og utarbeidelse av et balanseregnskap opp mot virksomhetens størrelse. De fleste virksomheter med mindre enn 100 ansatte har en balanse med noen få interimskontoer. Disse benytter samtidig statens kontoplan. For virksomhetene med over 100 ansatte er det også et flertall som har noen få interimskontoer.

Oppsummering:

Balansekontoer som fremgår av internregnskapet varierer mellom virksomhetene i spørreundersøkelsen. Dette skyldes dels forskjeller i krav som er stilt og dels valg virksomheten selv har gjort. Det er en klar forskjell mellom ordinære forvaltningsorganer og forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, ved at de sistnevnte har flere balansekontoeer i regnskapet. Virksomheter som benytter Norsk standard kontoplan har oppgitt at de har flere kontoer i balansen enn de som benytter statens kontoplan. Disse virksomhetene har et bedre grunnlag for å utarbeide en mer fullstendig balanse.

3.3 Føringsprinsipper

Et av formålene med kartleggingen er å få oversikt over hvilke føringsprinsipper virksomhetene følger i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap). Bakgrunnen for dette er at statlige virksomheter kan velge å føre virksomhetsregnskapet etter andre prinsipper enn kontantprinsippet. Regelverket inneholder ingen bestemmelser om hvilket prinsipp som skal velges, utover det som er fastsatt i økonomiregelverket blant annet at alle virksomheter skal oversikt over kundefordringer og leverandørgjeld. De ordinære forvaltningsorganer og forvaltningsbedrifter skal også følge kontantprinsippet ved avleggelse av regnskapsrapportering til statsregnskapet. Dette prinsippet følges også i budsjettoppstillingen. For forvaltningsorganer med særskilte fullmakter³⁰ er det også fastsatt at de skal føre avsetninger for påløpte feriepengeer, forskudd fra kunder, og inntekter.

I spørreundersøkelsen er det innhentet informasjon om:

- eiendeler/driftsmidler: om virksomhetene har registrert eiendeler over 30 000 kroner og om de kostnadsfører avskrivninger
- lønn: om virksomhetene har oversikt over avsetninger av lønn som opptjente feriepengeer og pensjoner (skyldig pensjonspremie)
- inntekter: om tidspunktet virksomhetene inntektsfører (resultatfører) inntektene
- tilskudd: om tidspunktet virksomhetene utgiftsfører tilskudd

Punktene 3.3.1 til 3.3.4 inneholder en oversikt over områdene eiendeler, lønn, inntekter og tilskudd som spørreundersøkelsen omfatter.

3.3.1 Eiendeler/driftsmidler

For anskaffelser er formålet å få oversikt om virksomhetene:

1. registrerer eiendeler/driftsmidler (maskiner, utstyr, biler, kopimaskiner og lignende) som enkeltvis har en anskaffelsesverdi på minimum 30 000 kroner
2. registrerer eiendeler/driftsmidler i et system og hvilken type informasjon de registrerer ut fra en valgt liste
3. regnskapsfører avskrivninger i internregnskapet for eiendelene/driftsmidlene som er registrert
4. regnskapsfører avsetninger for påløpte kostnader av husleie, strøm og abonnementer

Spørreundersøkelsen var lagt opp slik at det kun er de som registrerer eiendelene/driftsmidlene, som besvarte alle spørsmålene.

Registrerer din virksomhet eiendeler/driftsmidler som enkeltvis har en anskaffelsesverdi på minimum 30 000 kroner?

71 virksomheter har oppgitt at de registrer eiendelene/driftsmidlene som enkeltvis har en anskaffelsesverdi over 30 000 kroner (se Tabell 14). 23 av disse virksomhetene bruker en annen

---

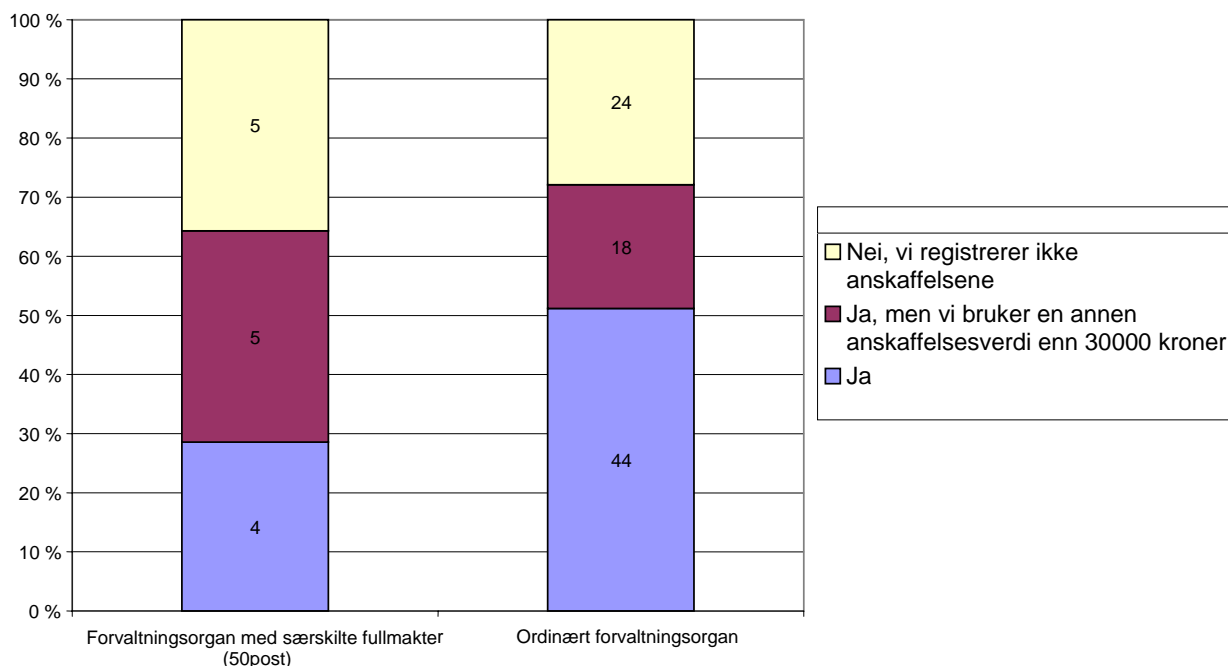
³⁰ Se omtale i Finansdepartementets rundskriv R-106.

(forutsetningsvis lavere) anskaffelsesverdi enn 30 000 kroner som grunnlag for registrering. 29 virksomheter har oppgitt at de ikke registrerer eiendeler.

	Antall virksomheter
Ja	48
Ja, men vi bruker en annen anskaffelsesverdi enn 30 000 kroner	23
Nei, vi registrerer ikke anskaffelsene	29
Total	100

Tabell 14 Registrerer din virksomhet eiendeler/driftsmidler (maskiner, utstyr, biler, kopimaskiner og lignende) som enkeltvis har en anskaffelsesverdi på minimum 30 000 kroner? (svar alternativer)

Figur 3-3 viser fordeling på virksomhetstype av de som registrerer/ikke registrerer eiendelene. Om lag 70 % av begge typer virksomheter registrerer eiendelene. Prosentvis er det flere forvaltningsorganer med særskilte fullmakter som benytter en annen anskaffelsesverdi enn 30 000 kroner.

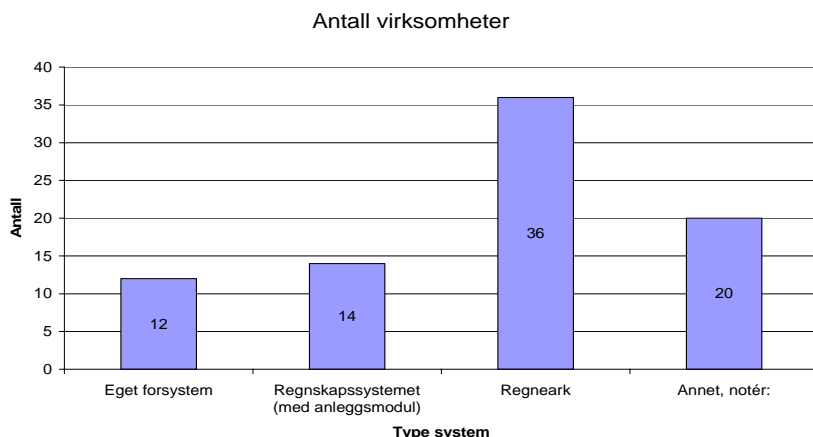
Figur 3-3 Registrerer din virksomhet eiendeler/driftsmidler (maskiner, utstyr, biler, kopimaskiner og lignende) som enkeltvis har en anskaffelsesverdi på minimum 30 000 kroner? (svar alternativer) (fordelt på virksomhetstype)

Spørreundersøkelsen viser at størrelse målt i antall ansatte ikke er av signifikant betydning for om eiendelene/driftsmidlene registreres eller ikke.

I hvilket system registreres virksomhetens eiendeler/driftsmidler?

Det varierer hvilke systemer virksomhetene benytter for å registrere eiendelene, men det er en overvekt av virksomheter som benytter regneark (36). 14 virksomheter har svart de benytter regnskapssystemet med anleggsmul og 12 virksomheter har svart at de benytter et forsystem. Det er kun ordinære forvaltningsorganer som oppgir at de har et forsystem. Av de 20 virksomhetene som har svart annet, er det 12 som oppgir at de bruker en database (eksempelvis Access). De øvrige 8 har oppgitt at de har database i tillegg til andre systemer og at de registrerer kun et utvalg av

eiendelene (for eksempel bare biler). Fordelingen av hvilke systemer virksomhetene benytter, fremgår av Figur 3-4.

Figur 3-4 I hvilket system registreres virksomhetens eiendeler/driftsmidler?

Virksomhetene kunne i spørreskjemaet angi bruk av flere systemer, men det er et fåtall som har svart at de bruker flere systemer:

- 3 virksomheter registrerer både i regnskapssystemet og regneark
- 1 virksomheter registrerer både i forsystem og regnskapssystem

18 av virksomhetene som benytter regnskapssystemet med anleggsmodul og/eller et forsystem, har mer enn 100 ansatte.

Hvilken type informasjon registrerer virksomheten om eiendelene/driftsmidlene?

Det varierer hvilken type informasjon virksomhetene registrerer. I spørreskjemaet ble de bedt om å angi mellom 1 og 6 typer informasjon de registrerer om eiendelene (se Tabell 15). Besvarelsene viser at følgende 3 typer informasjon registreres av flest virksomheter (over 70 %):

- 65 virksomheter registrerer type eller beskrivelse
- 56 virksomheter registrerer anskaffelsestidspunkt
- 52 virksomheter registrerer anskaffelsesutgiften/innkjøpsprisen

2 andre typer informasjon som også går igjen for mange virksomheter, er henvisning til bilag og ansvarlig person/avdeling. 14 oppgir at det registrerer antatt levetid for eiendelen. 12 har besvart annet, men svarene her er bare en presisering av hva de eventuelt registrerer.

Nummer	Type informasjon	Antall virksomheter	Prosent av virksomheter (71)
1	Henvisning til bilag	34	48 %
2	Type eller beskrivelse	65	92 %
3	Anskaffelsestidspunkt	56	79 %
4	Anskaffelsesutgiften/innkjøpsprisen	52	73 %
5	Ansvarlig person/avdeling	37	52 %
6	Antatt levetid	14	20 %
7	Annet, notér:	12	17 %

Tabell 15 Hvilken type informasjon registrerer virksomheten om eiendelene/driftsmidlene?

For å få frem hvor mange virksomheter som har oppgitt at de registrerer flere typer informasjon, er det sjekket om virksomhetene hadde krysset av for:

- de 3 typene:
  - o type eller beskrivelse
  - o anskaffelsestidspunkt
  - o anskaffelsesutgiften/innkjøpsprisen
- og de 2 typene
  - o type eller beskrivelse
  - o anskaffelsestidspunkt

Sammenstillingen er gjengitt i Tabell 16. Denne viser at 44 virksomheter registrerer de 3 typene informasjon om eiendelene (type, anskaffelsestidspunkt og anskaffelsesutgiften), og 53 virksomheter registrerer 2 typer informasjon (type og anskaffelsestidspunkt). Det er også sjekket om størrelse målt i antall ansatte kan ha betydning for om de registrerer mer informasjon om eiendelene, og det viser seg at 66 % av virksomhetene som registrerer 3 typer informasjon om eiendelene, har over 100 ansatte.

Type virksomhet	Ordinære forvaltningsorganer	Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	Sum
Virksomheter som registrerer - type eller beskrivelse - anskaffelsestidspunkt - anskaffelsesutgiften	35	9	44
Virksomheter som registrerer - type eller beskrivelse - anskaffelsestidspunkt	44	9	53

Tabell 16 Hvilken type informasjon registrerer virksomheten om eiendelene/driftsmidlene (utvalg av kategorier og fordelt på virksomhetstype)

Regnskapsfører din virksomhet avskrivninger i internregnskapet for eiendelene/driftsmidlene som er registrert?

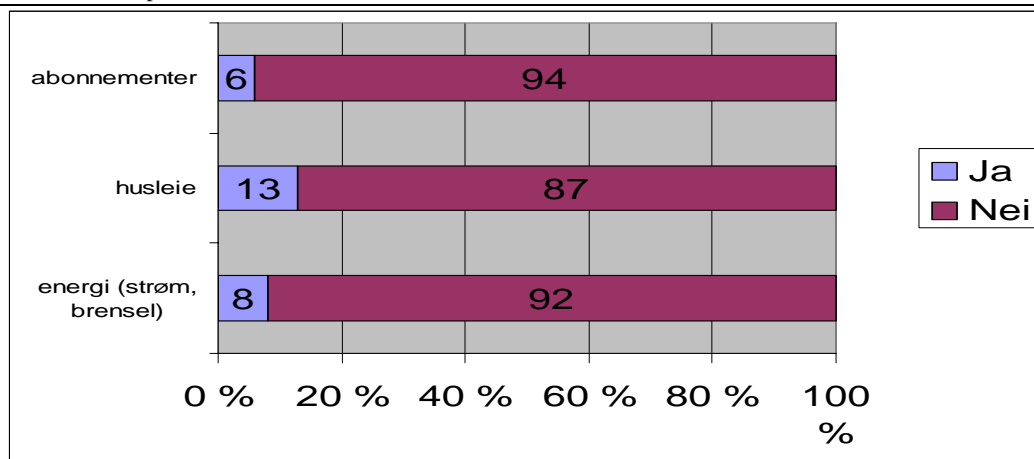
Spørreundersøkelsen viser at av de som har svart at de registrerer anskaffelsene, er det et fåtall som fører avskrivninger i regnskapet (se Tabell 17). 2 ordinære forvaltningsorganer har oppgitt at de fører avskrivninger, men det kan tilskrives deres organisasjonsform. 6 forvaltningsorganer med særskilte fullmakter fører avskrivninger i regnskapet.

	Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter	Ordinært forvaltningsorgan	Totalt
Ja	6	2	8
Nei	2	59	61
Annet, notér:	1	1	2
Totalt	9	62	71

Tabell 17 Regnskapsfører din virksomhet avskrivninger i internregnskapet for eiendelene/driftsmidlene som er registrert (svaralternativer)?

Regnskapsfører din virksomhet avsetninger i internregnskapet for følgende påløpte kostnader?

I spørreundersøkelsen skulle virksomhetene også svare på om de fører avsetninger for påløpte kostnader for abonnementer, husleie og energi.

Figur 3-5 Regnskapsfører din virksomhet avsetninger i internregnskapet for følgende påløpte kostnader (flere svaralternativer mulig):

Det er et fåtall virksomheter som gjør denne type avsetninger. Alle de som har svart at de gjør avsetninger for husleie, svarer i tillegg at de enten avsetter for abonnementer eller energi. 6 virksomheter har at de gjør avsetninger for alle 3 typer kostnader.

Oppsummering eiendeler/driftsmidler

Samlet viser spørreundersøkelsen at:

- av 100 virksomheter som har besvart spørreskjemaet, så registrerer 71 virksomheter eiendelene
- de fleste av de 71 virksomhetene bruker regneark i sin registrering, men også ulike systemer som forsystemer og regnskapssystemets anleggsmul
- generelt har virksomhetene kunnskap om sine eiendeler/driftsmidler og verdien av disse, da de registrerer verdi, type og tidspunkt
- det er et fåtall som bruker informasjonen om eiendelene til å føre avskrivninger
- et mindre antall av virksomhetene periodiserer kostnader som husleie, energi og abonnementer

3.3.2 Lønn

For lønnsområdet var formålet å få informasjon om virksomhetene har oversikt over avsetninger til feriepenger og av pensjoner (skyldig pensjonspremie), og om virksomhetene regnskapsfører overtid og/eller andre variable tillegg og trekk til den perioden utgiftene påløper. Dette kan gi informasjon om virksomhetene har mulighet til å regnskapsføre kostnadene til rett periode, men også om de kostnadsfører avsetningene.

I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger av feriepenger?

Det er en stor andel av virksomhetene som har oversikt over avsetninger til feriepenger i et system (66 % av de spurte) og svarene fordeler seg slik på type system de har denne oversikten i:

Type system	Fordeling på virksomhetstype	
	Ordinært forvaltningsorgan	Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter
Regnskapssystemet	3	13
Lønnssystemet	43	9
Regneark	9	2
Både regnskapssystemet og lønnssystemet	2	8
Annet	5	0
Har ikke slike avsetninger	34	0

Tabell 18: I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger til feriepengene (flere svaralternativer) - fordelt på virksomhetstype?

Flertallet av virksomhetene har oversikt over avsetninger til feriepengene i lønnssystemet. Virksomhetene kunne velge flere svaralternativer, det vil si om oversikten finnes i flere av systemene, eksempelvis om de hadde oversikten både i lønnssystemet og regnskapssystemet. 10 av virksomhetene har oppgitt at de har oversikten i begge systemer, noe som kan tilsi at de også kostnadsfører avsetningene i regnskapet. 4 virksomheter har svart at de har oversikten både i lønnssystemet og regneark.

Fordelingen på type virksomhet viser at 13 forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har oversikt i regnskapssystemet. Det er kun ordinære forvaltningsorganer (34) som har svart at de ikke har slike avsetninger. Vi antar at de har oversikten, men at den ikke fremkommer på en lettfattelig måte i systemet, jf. at det er pliktig å innberette informasjonen til skatteoppkrever.

I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger av pensjoner?

Andelen av de som har oversikt over avsetninger av pensjoner er om lag 40 %, og virksomhetene svarer at oversikten over avsetninger i hovedsak finnes i lønnssystemet.

Type system	Ordinære forvaltningsorganer	Forvaltningsorganer særskilte fullmakter
Regnskapssystemet	3	12
Lønnssystemet	26	9
Regneark	1	2
Annet	3	0
Har ikke slike avsetninger	57	1
Både regnskapssystemet og lønnssystemet	2	8

Tabell 19: I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger av pensjoner? (fordelt på virksomhetstype)

Virksomhetene kunne velge flere svaralternativer, det vil si om oversikten finnes i flere av systemene eksempelvis både i lønnssystemet og regnskapssystemet. 10 av virksomhetene har oppgitt at de har oversikten i begge systemer, noe som kan tilsi at de også kostnadsfører avsetningene. Fordelingen på virksomhetstype viser at 12 forvaltningsorganer med særskilte fullmakter har oversikt i regnskapssystemet. Det er kun ordinære forvaltningsorganer (57) med et unntak som svarer at de ikke har slike avsetninger.

Regnskapsfører din virksomhet overtid og/eller andre variable tillegg og trekk i internregnskapet til den perioden utgiftene påløp?

Svarene fordeler seg slik på virksomhetstype:

Virksomhetstype	Ordinært forvaltningsorgan	Forvaltningsorgan særskilt fullmakt	Sum
Ja	19	9	28
Nei	66	5	71
Vet ikke	1		1
Totalt	86	14	100

Tabell 20 Regnskapsfører din virksomhet overtid og/eller andre variable tillegg og trekk i internregnskapet til den perioden utgiftene påløp?

28 virksomheter svarer at de regnskapsfører overtid med mer til den perioden utgiftene påløp, og en virksomhet har svart at de ikke vet dette. Spørreundersøkelsen viser at de fleste forvaltningsorganer med særskilte fullmakter regnskapsfører overtid/variable tillegg og trekk til den perioden de påløp. Antallet ordinære forvaltningsorganer er også ganske høyt (19 virksomheter), og kan tilsa at flere ønsker å ha denne type oversikt for fremtidige utgifter. Vi har også sett på om antall ansatte kan ha noe å si for virksomhetenes besvarelse, men vi finner ikke noen sammenheng mellom størrelse og om virksomhetenes svar.

Når blir lønnsrefusjoner (sykepenger og foreldrepenger) regnskapsført i internregnskapet?

Lønnsrefusjoner (sykepenger og foreldrepenger) regnskapsføres av nesten alle virksomhetene når refusjonsbetalingen fra Arbeids- og velferdsetaten blir innbetalt.

Når kravet oppstår	4
Ved innsendelse av krav til NAV (trygdekontoret)	3
Ved mottatt refusjonsbetaling fra NAV (trygdekontoret)	93

Tabell 21 - Når blir lønnsrefusjoner (sykepenger og foreldrepenger) regnskapsført i internregnskapet?

Oppsummering lønn

Samlet så viser spørreundersøkelsen at:

- 66 virksomheter har oversikt over avsetninger av feriepenger, og de fleste har dette i lønssystemet. 10 virksomheter har oversikten både i regnskapssystemet og lønssystemet, og dette gjelder i all hovedsak forvaltningsorganer med særskilte fullmakter
- 42 virksomheter har oversikt over avsetninger av pensjoner (skyldig pensjonspremie), og de fleste har dette i lønssystemet. 10 virksomheter har oversikten både i regnskapssystemet og lønssystemet, og dette gjelder i all hovedsak forvaltningsorganer med særskilte fullmakter
- 28 virksomheter periodiserer overtid og variable tillegg og trekk til perioden utgiftene påløper
- Nesten alle virksomhetene fører refusjon av lønn når refusjonsbetalingen fra Arbeids- og velferdsetaten blir innbetalt

3.3.3 Inntekter

Formålet med å kartlegge inntektene var å få oversikt om når virksomhetene regnskapsfører inntektene i internregnskapet. I regelverket for økonomistyring er det krav om at virksomhetene skal bokføre inntekten senest når faktura utstedes.

Siden ikke alle virksomhetene nødvendigvis har inntekter, fikk virksomhetene spørsmål innledningsvis om de har inntekter. 76 av 100 virksomheter svarte bekreftende på dette.

	Ordinært forvaltningsorgan	Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter (50-post)	Totalt
Ja	66	10	76
Nei	20	4	24

Tabell 22 Har din virksomhet andre inntekter enn lønnsrefusjoner?

Virksomhetene ble også bedt om å oppgi om inntektene kun er basert på kontant betaling, da de som har kun kontant betaling ikke skulle besvare spørsmål hvilke føringsprinsipper de benytter. Av de 76 virksomhetene som svarte at de har inntekter, var det kun 1 som kun hadde kontant betaling. Vi har således 75 virksomheter som skulle besvare når inntektene blir regnskapsført og hvilke type inntekter de har. De ble også bedt om å oppgi om de har forskuddsbetalinger av inntektene.

Når inntektsfører virksomheten følgende typer inntekter i internregnskapet?

Som det fremgår av Tabell 23 skjer inntektsføringen i virksomhetene i all hovedsak når faktura utstedes eller når betaling av fakturaen mottas. Dersom vi ser kun på de fire grupper som går igjen hos de fleste av virksomhetene, salg av publikasjoner, kurs, oppdrag og andre inntekter, ser vi at tidspunktet for inntektsføring varierer noe mer enn for de som har inntekter i gruppene gebyrer, avgifter og bøter. Imidlertid er det slik at over 60 % inntektsfører når faktura utstedes. Ordinære forvaltningsorganer ligger i kategorien av de som inntektsfører både når oppdraget utføres og når varen/tjenesten er levert. Videre er det slik at forvaltningsorganer med særskilte fullmakter i all hovedsak har inntektsføring i kategorien når faktura utstedes. Siden det er så lite utvalg i de ytterste kategoriene har vi ikke gjort noen sammenligninger om størrelse kan ha betydning.

	Når varen/tjenesten er levert	Når oppdraget utføres	Når faktura utstedes	Når betaling av faktura mottas
Salg av publikasjoner og lignende	4	0	20	9
Kurs	2	3	32	7
Gebyrer (ved gjennomføring av tilsyn, utstedelse av dokumenter som pass, førerkort og lignende)	1	1	19	9
Oppdrag (prosjekter, analyser og lignende)	1	6	29	12
Avgifter (for lisenser, tjenester)	0	1	10	4
Bøter/tvangsmulker	1	0	9	8
Andre inntekter (tilskudd)	1	4	17	20

Tabell 23 Når inntektsfører virksomheten følgende typer inntekter i internregnskapet (fordelt på antall virksomheter som har inntekter)?

Mottar virksomheten forskuddsbetalinger for oppdrag, salg eller lignende?

43 virksomheter oppgir at de har forskuddsbetalinger og 19 av disse svarer at dette skjer regelmessig. Nesten alle forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (av de som har inntekter) har oppgitt at de har forskuddsbetalinger regelmessig (8) eller noen ganger (1). Av ordinære forvaltningsorganer er det også en stor andel som svarer at de har forskuddsbetalinger regelmessig eller at det har skjedd noen ganger (samlet 34 virksomheter):

	Ordinære forvaltningsorganer	Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	Sum
Det har skjedd noen ganger	23	1	24
Ja, regelmessig	11	8	19
Nei, aldri	31	1	32
Vet ikke	1		1
Totalt	66	10	76

Tabell 24 Mottar virksomheten forskuddsbetalinger for oppdrag, salg eller lignende (fordelt på virksomhetstype)

Virksomhetene som svarte at de mottar forskuddsbetalinger, skulle også svare på når de inntektsfører forskuddsbetalingene fordelt på tre ulike tidspunkt. De fleste, 65%, har svart at inntektsføringen skjer når forskuddet mottas, mens 26 % svarer at det skjer etter hvert som oppdraget utføres (se Tabell 25). Dersom en ser på virksomhetstype så er fordelingen noe annerledes, da en større andel forvaltningsorganer med særskilte fullmakter oppgir at det skjer etter hvert som oppdraget utføres.

	Ordinære forvaltningsorganer		Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter		Samlet	% vis fordeling
Etter hvert som oppdraget utføres (i takt med opptjening)	6	18 %	5	56 %	11	26 %
Når innbetalingen av forskuddet mottas	25	74 %	3	33 %	28	65 %
Når utgiftene betales	3	9 %	1	11 %	4	9 %
Sum	34	100 %	9	100 %	43	100 %

Tabell 25 Når inntektsføres forskuddsbetalinger i internregnskapet?

Oppsummering (inntekter)

Spørreundersøkelsen viser at:

- det er stor variasjon i tidspunktet for når inntekter regnskapsføres i virksomhetene, men hovedvekten er på tidspunktet når faktura utstedes. Variasjonen i tidspunktet for inntektsføring er imidlertid mindre for inntekter av gebyrer og avgifter
- av de som har inntekter, har over 57 % forskuddsbetalinger enten regelmessig eller noen ganger
- inntektsføringen av forskuddsbetalinger varierer mellom virksomhetene, og det avhenger av type virksomhet

3.3.4 Tilskudd

For de virksomhetene som har tilskudd, var det et formål å få informasjon om når de regnskapsfører tilskuddsbeløpet enten på tidspunktet for når tilsagnet gis eller på tidspunktet når utbetalingen skjer til tilskuddsmottaker. Av de virksomhetene som forvalter tilskudd viser kartleggingen at de fleste regnskapsfører tilskuddet når utbetalingen skjer til tilskuddsmottaker (33 av 37 virksomheter).

Annet, notér:	4	9 %
Når tilsagn om tilskuddet sendes tilskuddsmottaker	4	9 %
Når utbetalingen skjer til tilskuddsmottaker	37	82 %
Totalt	45	100 %

Tabell 26 På hvilket tidspunkt regnskapsføres gitte tilskuddsbeløp i internregnskapet?

3.4 Andre forhold

I kartleggingen ble virksomhetene også bedt om å angi andre forhold som kunne være aktuelt i spørreundersøkelsen. Vi har samlet tilbakemeldingene i Boks 3 nedenfor og kommenterer ikke utover dette, da tilbakemeldingene er så vidt forskjellige. Tilbakemeldingene gir lite grunnlag for å kunne trekke ut noen samlede føringer virksomhetene mener kan være aktuelle.

Vi har en god del oppdragsinntekter, ca 50 mill. årlig.
Når det gjelder kontoplaner, så vil det være ok med en felles statlig kontoplan basert på norsk standard, da så lenge det ikke er tvungen bruk av den eller at det kan foretas tilpasninger med en viss endringsgrad. Det er videre viktig å ivareta virksomhetens egenstyring av økonomimodell. Ellers er det med norsk standard kontoplan et tema som er en aktuell problemstilling til diskusjon internt. Når det vil bli aktuelt med overgang for vår virksomhet og evt. om, er usikkert.
Vi er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, som fører brutto inntekter/kostnader utenfor statsregnskapet etter regnskapsprinsippet. Vi mottar et årlig basistilskudd som direkte tilskudd over statsbudsjettet, og fakturerer øvrige prosjektinntekter etter de prinsipper som gjelder for horisontal samhandel i Forsvaret
Forsvaret fører et eget materiellregnskap som også må betraktes som internregnskap
Spørreskjemaet er besvart i forhold til driftsregnskap post 01 og fondsregnskap post 50. Disse blir ført i adskilte virksomheter i regnskapssystemet med noe ulik oppbygging.
Selv om de fleste innbetalinger registreres på fakturatidspunkt eller ved mottatt av midler som ikke er forhåndsfakturert og utbetalinger regnskapsføres når fakturaen utbetales, blir dette korrigert regnskapsmessig ved fortløpende periodisering. Det samme gjelder tidspunkt for overtid og variable tillegg, lønnsrefusjoner m.m. Så hvis spørsmålet er om vi periodiserer inntekter og utgifter, så er svaret ja selv om det ikke gjøres månedlig for alt.
Vi har ikke egne interregnskap. Hovedbok OeBS vert ført etter kontantprinsippet.
Ad spørsmål 10. Har svart at vi har et fullstendig balanseregnskap. Dette er ikke helt riktig, men ingen av de to svaralternativene passer vår virksomhet. For NVE Anlegg fører vi tilnærmet fullstendig balanseregnskap med unntak av periodisering av utgifter. For NVEs øvrige virksomhet føres et balanseregnskap med færre interimskontoer. Ad spørsmål 12. Svaret gjelder kun for NVE Anlegg og kap. 1820, post 22. NVEs øvrige virksomhet fører ikke eiendeler/driftsmidler i balansen.
Vanlig i vår bransje er at inntekter mottas etter en betalingsplan enten det er fra fagdep. Forskningsråd, Eu eller større eksterne oppdragsgivere. Kostnadsbærer er timer og all tid blir daglig registrert på ulike prosjekt i et timeregistreringssystem, også interntid. Import til økonomisystemet skjer månedlig, med oppgave over antall timer og ansattnr./-navn.
Vi har en kontoplan som er lik statens kontoplan med unntak av kapittel som er erstattet med 1 for utgifter og 4 for inntekter. Vi har skiftet kapittel flere ganger og med vår kontoplan er det kun statskonti som blir endret. I tillegg gir internregnskapet god oversikt og det er enkelt å sammenligne med statsregnskapet. Vedrørende spørsmål 23 har vi i tillegg gebyrer som innbetales etter retningslinjer gitt ved forskrifter. Disse inntektsføres ved innbetaling. Vi har svart at vi har andre inntekter og det er refusjoner ikke tilskudd. I tillegg inntektsfører vi på kapittel 5507 skatt og avgift ved utvinning av petroleum. Disse inntektsføres ved innbetaling. Vedrørende spørsmål 25 har vi svart når utgiftene betales. Dette er ikke riktig. Vi har en del oppdrags- og samarbeidsvirksomhet og disse kan forskuddsbetale eller vi fakturere utifra planlagte utgifter. Disse blir utgifts og inntektsført kvartalsvis med samme beløp. Denne bruttoføringen er vanskelig å beregne ifht saldering av budsjettet i desember. Vi vet ikke om innbetalingene kommer i inneværende år. I tillegg mener vi at dette ikke viser vår aktivitet, men fører til en oppjustering av statsregnskapet både på utgifts- og inntektssiden.
Vi benytter kun kontantprinsippet.
Lånekassen regnskapsfører kostnader etterhvert som faktura mottas, og avvik mellom intern og konstantregnskap mtp periodisering er således tidsforskyvningen fra registrert faktura frem til denne er betalt. Lånekassens største inntektskilde er renteinntektene. Disse inntektsføres når de påløper.

SPK er regnskapsmessig inndelt i tre firmaer: SPK Forvaltning som er forvaltningsbedriften som administrerer de ulike pensjonsordningene (nettokapittel 2470), SPK Forsikring som omfatter de statskapitlene som finansierer de ulike pensjons- og forsikringsordningene (kap 1542, mv), og POA som omfatter pensjonsordningen for Apotekene. Undersøkelsen fokuserer på tilrettelegging av den interne virksomhetsstyringen, og vi svarer derfor på vegne av SPK Forvaltning

Ved forskuddsbetaling av inntekter blir disse i hovedsak avregnet ift. faktiske inntekter i løpet av året, dvs. faktiske inntekter. Bl.a. faktureres større oppdrag på denne måten. Vi har iflg. Riksrevisjonen ikke adgang til interimføring av inntekter, men heller forklare ved årsregnskapet ved eventuelle avvik mellom kontantregnskapet dersom inntektene blir ført i regnskapet i desember det ene året og innbetalt i januar neste år.

Alle bispedømmeråd benytter felles kontoplan, utviklet og forvaltet av et oppnevnt økonomiutvalg. I denne kontoplanen er artskontoplanen felles, mens koststed og prosjektnummer er selvfølgelig individuelle.

Vurdering av overgang til periodiseringsprinsippet

Vårt institutt er en liten virksomhet, og er følgelig ikke oppdelt i avdelinger.

Om spørsmål 25: SAFH starter behandlingen av søknaden når gebyret er betalt. Noen søkere betaler derfor gebyret forskuddvis. SAFH inntektsfører etter fakturering. Forskuddsinnbetalingen inntektsføres i internregnskapet når fakturering foretas.

Boks 3 Er det andre opplysninger som din virksomhet mener er relevant i denne kartleggingen?

3.5 Antall attestanter

I spørreundersøkelsen ble virksomhetene også bedt om å oppgi antall attestanter. Årsaken var å få en informasjon som kan være til nytte dersom en skal vurdere endringer av kontoplaner, da det kan ha betydning for blant annet opplæring. Samlet har de 100 virksomhetene oppgitt at det er 36 011 attestanter. Tilsvarende tall er ikke hentet fra de øvrige virksomhetene i kartleggingen som er basert på andre kilder.

SSØ gjennomførte høsten 2007 også en undersøkelse av organiseringen av økonomifunksjonen i statlige virksomheter. Denne undersøkelsen viste at over 63 % av virksomhetene har et elektronisk hjelpesystem for behandling av fakturaer. For å få et inntrykk av hvor mange av attestantene som har tilgang til et elektronisk hjelpesystem, har vi koblet denne undersøkelsen med kartleggingen av kontoplaner og antall attestanter. Det viser seg at av de om lag 36 000 attestantene benytter om lag 35 000 et elektronisk hjelpesystem.

	Antall av Virksomheter	Antall attestanter
Attestasjon skjer elektronisk i et hjelpesystem	83	34969
Attestasjon skjer manuelt knyttet til papirfaktura	17	1042
Totalt	100	36011

4 Virksomheter utenom spørreundersøkelsen

4.1 Innledning

Dette kapittelet inneholder en oversikt over kontoplaner og føringsprinsipper for virksomhetene som ikke inngår i spørreundersøkelsen omtalt i kapittel 3 og hvor informasjonen i stedet er innhentet fra andre kilder (se omtale i punkt 1.1). Denne gruppen består av følgende virksomheter:

- departementene
- forvaltningsbedriftene
- virksomheter som deltar i periodiseringsprosjektet (7 ordinære forvaltningsorganer og 3 forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, herav to universiteter)
- virksomheter innenfor universitets- og høyskolesektoren

I den videre omtalen av virksomhetene følges samme inndeling som over. I hvert punkt gis det først en generell omtale, deretter en omtale av hvert av kartleggingsområdene kontoplan, balanse, føringsprinsippene for utgifter (eiendeler/driftsmidler, lønn og tilskudd), inntekter (se punkt 1.2). Informasjonen om virksomhetene i denne gruppen er på flere punkter ikke like detaljert som for virksomhetene i spørreundersøkelsen.

4.2 Departementene

Det har vært kontakt med Departementenes servicesenter (DSS) i forbindelse med kartleggingen av departementene. DSS ivaretar regnskapsoppgaver for alle departementer med unntak av Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet. Prosjektet har lagt til grunn at Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet følger de samme prinsippene som de øvrige departementer, og de er med i den samlede oppstillingen.

Kontoplan

Departementene benytter en kontoplan basert på statens kontoplan i departementenes internregnskap. Denne er i all hovedsak utbygget slik at internregnskapet har en kontoplan som er på post, underpost og underunderpost for driftsutgiftene. For inntekter³¹ vil det i all hovedsak være en inndeling på postnivå.

Balanse

Departementene har i sitt internregnskap balanseposter som skyldig skattetrekk, lønnsforskudd, lønnslån, kundefordringer (et mindre antall) og leverandørgjeld. Eiendeler/driftsmidler som registreres fremgår ikke av balansen.

Føringsprinsipper

- Eiendeler/driftsmidler

Departementer som har driftsmidler/eiendeler over 30.000 kroner har i all hovedsak informasjonen registrert i regneark. Det brukes ikke forsystemer eller regnskapssystemets anleggsmodul for denne oversikten. Avskrivninger av driftsmidler blir ikke kostnadsført i regnskapet.

- Lønn

Departementene har oversikt over avsetninger av feriepenger i lønnsystemet, men ikke i regnskapssystemet. Avsetninger av pensjoner finnes ikke i lønnsystemet eller regnskapssystemet.

---

³¹ Inntekter som refusjoner er holdt utenom i denne sammenheng.

- **Inntekter**
I den grad departementene har andre inntekter enn lønnsrefusjoner, så inntektsføres disse når faktura utstedes.
- **Tilskudd**
Flere departementer har oversikt over tilskudd i regneark. Det finnes også et forsystem/modul, men det er ikke undersøkt i hvilket omfang dette benyttes. Tilskuddet blir bokført i regnskapet når dette blir utbetalt.

Oppsummering

Departementene benytter statens kontoplan i internregnskapet. Balansen til departementene består i all hovedsak av skattetrekk, lønnsforskudd/lån og leverandørgjeld. Departementene har ingen føringsprinsipper som avviker fra (andre) ordinære forvaltningsorganer, noe som innebærer at de blant annet ikke fører avsetninger til feriepenger og kostnadsfører avskrivninger.

4.3 Forvaltningsbedrifter

Informasjon om forvaltningsbedrifter er innhentet ved direkte kontakt med hver enkelt. Kartleggingen er basert på informasjon fra alle fem forvaltningsbedrifter dvs. NVE-Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens kartverk, Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK³²), Statsbygg og Statens pensjonskasse (SPK-forvaltningsbedrift). For disse virksomhetene er det etablert en standard inndeling i underpost for post 24 som rapporteres til statsregnskapet og den skal vise en oppstilling av inntekter, utgifter, avskrivninger og renter av statens kapital³³. Forvaltningsbedriftene skal også rapportere en balanse til statsregnskapet ved årsavslutning.

Kontoplan

Fire av virksomhetene bruker en kontoplan basert på Norsk standard. En virksomhet bruker statens kontoplan for sitt administrasjonsregnskap.

Balansen

Fire av virksomhetene lager en fullstendig balanse (med fullstendig balanse mener vi at den inneholder alle 3 gruppene som nevnt i punkt 3.2), mens en av virksomhetene har en balanse som i all hovedsak inneholder skattetrekk, lønnsforskudd, leverandørgjeld og kundefordringer. Forvaltningsbedriftene skal rapportere balansen til statsregnskapet ved årets slutt.

Føringsprinsipper

- **Eiendeler/driftsmidler**
Alle virksomhetene har oversikt over sine eiendeler/driftsmidler med verdi over 30.000 kroner. Fire av virksomhetene kostnadsfører avskrivninger i regnskapet. En av virksomhetene har oversikt over eiendelene, men kostnadsfører ikke avskrivningene.
- **Lønn**
Alle virksomhetene har oversikt over avsetning av feriepenger og pensjoner i lønnsystemet og regnskapssystemet. Fire av virksomhetene kostnadsfører avsetninger av feriepenger og pensjoner i regnskapet. En av virksomhetene fører lønn på samme måte som andre ordinære forvaltningsorganer.

---

³² For GIEK har vi ikke omtalt det som er særskilt for de om garantier og deres fondsregnskap.

³³ I Bevilgningsreglementet §7 har noen særregler for budsjettoppstilling.

- Inntekter

En av virksomhetene periodiserer alle inntektene etter de prinsipper som følger av regnskapsloven. De øvrige virksomhetene inntektsfører på samme tidspunkt som når fakturaene utstedes.

Oppsummering

Forvaltningsbedrifter benytter i all hovedsak Norsk standard kontoplan i sitt internregnskap. Det er forskjeller mellom forvaltningsbedriftene i hvilke prinsipper de bruker i regnskapsføringen. De skal sette opp et resultat- og balanseregnskap ved avleggelse av årsregnskapet til statsregnskapet og de skal synliggjøre avskrivningene i regnskapet.

4.4 Virksomheter med i periodiseringsprosjektet

Virksomheter som deltar i periodiseringsprosjektet, er ikke med i spørreundersøkelsen, da kartleggingen kunne baseres på informasjon fra prosjektet om kontoplaner og føringsprinsipper. Periodiseringsprosjektet omfattet i 2007 10³⁴ virksomheter og der 3 er forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og 7 er ordinære forvaltningsorganer.

Alle virksomhetene i periodiseringsprosjektet skal følge de foreløpige statlige regnskapsstandardene (SRS) som Finansdepartementet har fastsatt. Kartleggingen for disse virksomhetene er basert på det som skal være etablert for 2007. Virksomhetene skal herunder sette opp et årsregnskap med resultatoppstilling, balanseoppstilling, ledelseskomentarer og noter. Dette skiller seg ut fra de andre virksomhetene i kartleggingen, da det ikke finnes noen standard for hvordan disse skal sette opp sitt årsregnskap.

Kontoplaner

Alle virksomheter skal i utgangspunktet benytte den kontoplanen som periodiseringsprosjektet har utarbeidet. Denne kontoplanen er basert på Norsk standard kontoplan. Det er gjort visse tilpasninger av kontoplanen for bruk i prosjektet.

Balanse

Alle virksomhetene skal utarbeide en fullstendig balanseoppstilling. Virksomhetene har således bokført alle eiendeler, anleggsmidler, omløpsmidler, gjeld og eventuell virksomhetskapital.

Føringsprinsipper

Virksomhetene skal følge de foreløpige statlige regnskapsstandardene ved utarbeidelse av sitt virksomhetsregnskap. Dette innebærer at inntekter, eiendeler og lønn periodiseres i regnskapet. Dette vil avvike noe sammenlignet med de virksomhetene som følger økonomiregelverkets krav i sitt virksomhetsregnskap. Avvikene vil være størst for de ordinære forvaltningsorganene. For forvaltningsorganer med særskilte fullmakter er avvikene færre.

- Eiendeler

Alle virksomheter skal ha oversikt over sine eiendeler. I utgangspunktet balanseføres alle eiendeler som har en økonomisk levetid over 3 år og kostpris over 30.000 kroner. Virksomhetene skal også kostnadsføre avskrivninger i regnskapet.

- Lønn

Virksomhetene kostnadsfører feriepenger og beregnet pensjonspremie i den perioden de påløper. Virksomheter som ikke betaler premie til Statens pensjonskasse, inntektsfører et

---

³⁴ Fra 1.1.2008 deltar Justervesenet i periodiseringsprosjektet. De er likevel tatt med i spørreundersøkelsen.

tilsvarende beløp. Dette medfører at pensjonskostnaden presenteres som en del av virksomhetens lønnskostnader, uten at driftsresultatet påvirkes (resultatnøytralt).

- Inntekter

Inntekter deles inn i to hovedgrupper i prosjektet:

Transaksjonsbaserte inntekter er inntekter som virksomheten henter i et marked eller inntekter i forbindelse med utførelse av pålagte oppgaver der virksomheten skal kreve inn betaling fra en tredjepart for å dekke hele eller deler av det tjenesten koster. Transaksjonsbaserte inntekter resultatføres etter hvert som opptjeningen skjer. Det betyr at den aktuelle varen må være levert eller tjenesten utført, før vederlaget kan inntektsføres. Inntekten opptjenes i takt med at arbeidet/leveransen utføres, uavhengig av når betaling mottas.

Inntekt fra bevilgning inntektsføres i henhold til motsatt sammenstilling. Inntektene resultatføres derved i samme periode som kostnadene påløper. Dette medfører at det ofte vil være forskjeller mellom inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet og benyttet bevilgning i bevilgningsregnskapet (kontantregnskapet).

Inntekter som skyldes innkrevningsvirksomhet, regnskapsføres i henhold til kontantprinsippet. De vises som gjennomstrømningsposter i resultatoppstillingen, men påvirker ikke virksomhetenes driftsresultat.

- Tilskudd

Tilskudd regnskapsføres etter kontantprinsippet. De vises som gjennomstrømningsposter i resultatoppstillingen, men påvirker ikke virksomhetenes driftsresultat.

Oppsummering

De 10 pilotvirksomhetene i periodiseringsprosjektet benytter samme kontoplan (basert på Norsk standard) og samme føringsprinsipper basert på de regnskapsstandardene som er utviklet i prosjektet. Alle virksomhetene setter også opp en fullstendig balanse.

4.5 Høgskoler og universiteter

Høgskoler og universiteter er ikke med i spørreundersøkelsen, da informasjonen om disse baseres på kontakt med Kunnskapsdepartementet. Det finnes 7 universiteter, 26 høyskoler³⁵ og 5 vitenskapelige høyskoler som staten driver. Norge har også en rekke private høyere utdanningsinstitusjoner, hvorav 25 som mottar statlig tilskudd. De statlige og private institusjonene er regulert i en felles lov om universiteter og høyskoler, men kartleggingen omfatter kun de statlige virksomhetene. Kunnskapsdepartementet har fastsatt at alle virksomhetene fra og med 2008 skal følge de standarder som Finansdepartementet har fastsatt for periodiseringsprosjektet (se omtale i punkt 4.4). Kartleggingen for disse virksomhetene er derfor innrettet mot det som skal være etablert for 2008 og ikke basert på det som gjaldt for 2007, da vi mener det gir den mest korrekte status. Virksomhetene skal også sette opp et årsregnskap med ledelseserklæring, balanse, resultatregnskap, kontantstrøm og noter etter de standarder som gjelder. Dette skiller dem fra de andre virksomhetene i kartleggingen, da det ikke er noen standard for hvordan de øvrige skal sette opp sitt årsregnskap.

Kontoplaner

Kunnskapsdepartementet har bestemt at alle universitetene og høyskolene skal benytte en kontoplan basert på Norsk standard, og utgangspunktet er den kontoplan som er etablert for virksomhetene

---

³⁵ Samisk høgskole er tatt med i spørreundersøkelsen og inngår i antallet der.

som deltar i periodiseringsprosjektet. Kunnskapsdepartementet har gjort noen mindre tilpasninger av den standarden som prosjektet benytter.

Balanse

Alle virksomhetene skal føre en fullstendig balanse og de skal sette opp et fullstendig balanseregnskap, se også omtale over. Virksomhetene har således bokført alle eiendeler i regnskapet både anleggsmidler og omløpsmidler.

Føringsprinsipper

Som nevnt har Kunnskapsdepartementet bestemt at alle universiteter og høyskoler innen 2008 skal følge de standarder som er fastsatt i periodiseringsprosjektet for sin regnskapsføring.

- Eiendeler

Alle virksomhetene skal ha oversikt over sine eiendeler og regnskapsføre disse, og de balansefører alle eiendeler som har en levetid over 3 år og med verdi over 30.000 kroner. De skal også regnskapsføre avskrivninger i regnskapet på eiendeler som har en levetid over 3 år og en verdi over 30.000 kroner.

- Lønn

Virksomhetene kostnadsfører avsetninger av feriepenger og pensjoner tilsvarende de standarder som følger av periodiseringsprosjektet.

- Inntekter

Inntektsføringen ved universitetene og høyskolene gjennomføres etter de etablerte standardene, noe som innebærer at alle inntekter vil bli periodisert.

- Tilskudd

Virksomhetene har i liten grad tilskuddsutbetalinger men disse vil følge standardene.

Oppsummering

Alle universitetene og høyskolene benytter samme kontoplan (basert på Norsk standard) som periodiseringsprosjektet, og samme føringsprinsipper basert på de regnskapsstandardene som er utviklet i prosjektet. Alle virksomhetene setter også opp årsregnskap med balanse, resultat og noter.

Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter

Tabellen nedenfor inneholder en samlet oversikt over alle virksomheter som er omfattet av kartleggingen. Tabellen er delt inn i virksomhetstype (se omtale i punkt 1.1), og hvilken gruppe de faller innenfor i kartleggingen, dvs. gruppe 1 er det virksomheter som mottok et spørreskjema og gruppe 2 er de som det ble innhentet informasjon om fra andre kilder, virksomhetens navn og antall av grupper og type virksomheter.

Virksomhetstype	Gruppe i kartleggingen	Virksomhetens navn	Antall
Departementene	Gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema	Arbeids- og inkluderingsdepartementet	1
		Barne- og likestillingsdepartementet	1
		Finansdepartementet	1
		Fiskeri- og kystdepartementet	1
		Fornyings- og administrasjonsdepartementet	1
		Forsvarsdepartementet	1
		Helse- og omsorgsdepartementet	1
		Justis- og politidepartementet	1
		Kommunal- og regionaldepartementet	1
		Kultur- og kirkedepartementet	1
		Kunnskapsdepartementet	1
		Landbruks- og matdepartementet	1
		Miljøverndepartementet	1
		Nærings- og handelsdepartementet	1
		Olje- og energidepartementet	1
		Samferdselsdepartementet	1
Statsministerens kontor	1		
Utenriksdepartementet	1		
Totalt Departementene			18
Ordinært forvaltningsorgan	Gruppe 1 – mottatt spørreskjema	ABM-utvikling	1
		Arbeids- og velferdsetaten (NAV)	1
		Arkeologisk museum i Stavanger	1
		Arkivverket	1
		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	1
		Barneombudet	1
		Bioteknologinemnda	1
		Brønnøysundregistrene	1
		Datatilsynet	1
		Direktoratet for arbeidstilsynet	1
		Direktoratet for naturforvaltning	1
		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	1
		Direktoratet for utviklingssamarbeid-NORAD	1
		Domstoladministrasjonen	1
		Foreldreutvalget for grunnskolen	1
		Forsvarets regnskapsadministrasjon	1
		Fylkesmannen i Aust-Agder	1
		Fylkesmannen i Buskerud	1
		Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	1
		Fylkesmannen i Telemark	1
		Fylkesmannen i Troms	1
		Fylkesmannen i Vestfold	1
		Fylkesmannen i Østfold	1
Hamar bispedømmeråd	1		

Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter

Virksomhetstype	Gruppe i kartleggingen	Virksomhetens navn	Antall
Ordinært forvaltningsorgan	Gruppe 1 – mottatt spørreskjema	Havforskningsinstituttet	1
		Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet	1
	Med i periodiseringsprosjektet fra 2008	Justervesenet	1
		Justissekretariatene	1
		Kirkerådet	1
		Konkurransetilsynet	1
		Kredittilsynet	1
		Kriminalomsorgen Region Sør	1
		Kunst i offentlige rom	1
		Lotteri- og stiftelsestilsynet	1
		Luftfartstilsynet	1
		Mattilsynet	1
		Medietilsynet	1
		Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM)	1
		Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES)	1
		Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)	1
		Nidaros bispedømmeråd	1
		Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider	1
		Norges vassdrags- og energidirektorat	1
		Norsk Akkreditering	1
		Norsk lokalhistorisk institutt	1
		Norsk Pasientskadeerstatning	1
		Norsk Polarinstitutt	1
		Oljedirektoratet	1
		Patentstyret	1
		Petroleumstilsynet	1
		Politidirektoratet	1
		Post- og teletilsynet	1
		Regjeringsadvokaten	1
		Reindriftsforvaltningen	1
		Riksadvokatembetet	1
		Riksantikvaren	1
		Riksmeklingsmannen	1
		Samisk videregående skole og reindriftsskole, Kaut	1
		Samisk videregående skole, Karasjok	1
		Senter for statlig økonomistyring	1
		Sivilombudsmannen	1
		Sjøfartsdirektoratet	1
		Skipsregistrene	1
		Sosial- og helsedirektoratet	1
		Statens autorisasjonskontor	1
		Statens bygningstekniske etat	1
		Statens forurensningstilsyn	1
		Statens gartner- og blomsterdekoratørskole Veia	1
		Statens havarikommisjon for transport	1
		Statens helsetilsyn	1
		Statens innkreivingsentral	1
		Statens institutt for rusmiddelforskning	1
		Statens jernbanetilsyn	1
		Statens landbruksforvaltning	1
		Statens legemiddelverk	1

Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter

Virksomhetstype	Gruppe i kartleggingen	Virksomhetens navn	Antall
		Statens lånekasse for utdanning	1
		Statens Pensjonskasse Forsikring	1
		Statistisk sentralbyrå	1
		Sysselmannen på Svalbard	1
		Toll- og avgiftsetaten	1
		Tunsberg bispedømmeråd	1
		Utdanningsdirektoratet	1
		Utlendingsdirektoratet	1
		Utlendingsnemnda	1
		Vegdirektoratet	1
		VOX - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	1
	Ikke statlig virksomhet fra 1.1.2008	Bunad- og folkedraktrådet	1
		Det Praktisk-teologiske seminar	1
		Direktoratet for nødkommunikasjon	1
		Forbrukerombudet	1
		Fylkesmannen i Hordaland	1
		Fylkesmannen i Møre og Romsdal	1
		Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	1
		Fylkesmannen i Oslo og Akershus	1
		Fylkesmannen i Rogaland	1
		Hovedredningssentralen Nord-Norge	1
		Hovedredningssentralen Sør-Norge	1
		Kompetansenter for urfolks rettigheter	1
		Konfliktrådene/sentralt sekretariat	1
		Kontoret for voldsoffererstatning	1
		Nasjonalbiblioteket	1
		Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med ne	1
	Slått sammen med DIFI fra 1.1.2008	Norge.no	1
		Norges grensekommisær for den norsk-sovjetiske gr	1
	Slås sammen med filminstituttet og filmutvikling i 2008 Se over	Norsk filmfond	1
		Norsk filminstitutt	1
	Se over	Norsk filmutvikling	1
		Norsk kulturråd	1
		Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	1
		Pasientskadenemnda	1
		Ressurssenter for natur- og reindriftstjenester	1
		Rikskonsertene	1
		Riksteateret	1
		Siviltjenesteadministrasjonen	1
		Skattedirektoratet	1
		Språkrådet	1
		Statens strålevern	1
		Trygderetten	1
	Sum gruppe 1 - mottatt spørreskjema		118
	Gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema	Agder og Telemark bispedømmeråd	1
		Arbeidsretten	1
		Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard	1
		Bjergvin bispedømmeråd	1
		Borg bispedømmeråd	1
		Departementenes servicesenter	1

Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter

Virksomhetstype	Gruppe i kartleggingen	Virksomhetens navn	Antall
	Med i periodiseringsprosjektet	Fiskeridirektoratet	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Forsvarsbygg	1
		Fylkesmannen i Finnmark	1
		Fylkesmannen i Hedmark	1
		Fylkesmannen i Nordland	1
		Fylkesmannen i Oppland	1
		Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	1
		Fylkesmannen i Vest-Agder	1
		Generaladvokaten	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Husbanken	1
		Internasjonalt fag- og formidlingssenter for reind	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Jernbaneverket	1
		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Kystverket	1
		Likestillings- og diskrimineringsnemnda	1
		Møre bispedømmeråd	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Nasjonalt folkehelseinstitutt	1
		Nord-Hålogaland bispedømmeråd	1
		Norges geologiske undersøkelse	1
		Oslo bispedømmeråd	1
		Riksrevisjonen	1
		Stavanger bispedømmeråd	1
		Stortinget	1
		Sør-Hålogaland bispedømmeråd	1
	Sum gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema		30
Sum ordinære forvaltningsorganer			148
Forvaltningsbedrifter	Gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema	Garantiinstituttet for Eksportkreditt (GIEK)	1
		Norges vassdrags- og energidirektorat	1
		SPK Forvaltningsbedrift	1
		Statens kartverk	1
		Statsbygg	1
Sum Forvaltningsbedrifter			5
Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter	Gruppe 1 - mottatt spørreskjema	Bioforsk	1
		Det norske fredskorpset	1
		Forbrukerrådet	1
		Forsvarets forskningsinstitutt	1
		Meteorologisk institutt	1
		Norges forskningsråd	1
		Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning	1
		Norsk institutt for skog og landskap	1
		Norsk Romsenter	1
		NOVA, Norsk institutt for forskning om oppvekst	1
Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter	Gruppe 1 - mottatt spørreskjema	Sametinget	1

Vedlegg 1 – Oversikt over virksomheter

Virksomhetstype	Gruppe i kartleggingen	Virksomhetens navn	Antall
		Samisk høyskole	1
		Statens arbeidsmiljøinstitutt	1
		Statens institutt for forbruksforskning	1
		Likestillings- og diskrimineringsombudet	1
		Opplysningsvesenets fond	1
		Senter for internasjonalisering av høyere utdanni	1
		Veterinærinstituttet	1
	Sum gruppe 1 - mottatt spørreskjema		18
	Gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema	Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	1
		Høgskolen i Akershus	1
		Høgskolen i Bergen	1
		Høgskolen i Bodø	1
		Høgskolen i Buskerud	1
		Høgskolen i Finnmark	1
		Høgskolen i Gjøvik	1
		Høgskolen i Harstad	1
		Høgskolen i Hedmark	1
		Høgskolen i Lillehammer	1
		Høgskolen i Molde	1
		Høgskolen i Narvik	1
		Høgskolen i Nesna	1
		Høgskolen i Nord-Trøndelag	1
		Høgskolen i Oslo	1
		Høgskolen i Stord/Haugesund	1
		Høgskolen i Sør-Trøndelag	1
		Høgskolen i Telemark	1
		Høgskolen i Tromsø	1
		Høgskolen i Vestfold	1
		Høgskolen i Østfold	1
		Høgskolen i Ålesund	1
		Høgskolen i Sogn og Fjordane	1
		Høgskolen i Volda	1
		Kunsthøgskolen i Bergen	1
		Kunsthøgskolen i Oslo	1
		Norges Handelshøyskole	1
		Norges idrettshøgskole	1
		Norges musikkhøgskole	1
		Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet	1
		Norges veterinærhøgskole	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Norsk utenrikspolitisk institutt	1
		Universitetet for miljø- og biovitenskap	1
		Universitetet i Agder	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Universitetet i Bergen	1
		Universitetet i Oslo	1
	Med i periodiseringsprosjektet	Universitetet i Stavanger	1
		Universitetet i Tromsø	1
	Sum Gruppe 2 - ikke mottatt spørreskjema		38
Sum Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter			56
Totalt			227

Tabell 27 Oversikt over virksomheter fordelt på type

Vedlegg 2 – spørreskjemaet

Innledning

På vegne av Finansdepartementet gjennomfører Senter for statlig økonomistyring (SSØ) en kartlegging av hvilke kontoplaner og føringsprinsipper som statlige virksomheter benytter i sitt virksomhetsregnskap (internregnskap).

Formålet med å kartlegge kontoplaner og føringsprinsipper

Kartleggingen har til formål å få økt kunnskap om hvilke kontoplaner virksomheten benytter i sitt internregnskap for den interne styringen, og omfang av bruk av elementer av periodisering i virksomhetsregnskapene og hvilken innretning denne bruken har.

Kartleggingen vil være et viktig innspill til en utredning som Finansdepartementet planlegger om større grad av standardisering av kontoplan for virksomhetsregnskapene i statlige virksomheter. Spørreskjemaet i kartleggingen er inndelt i seks områder som vi ønsker besvart:

- kontoplan
- balanseposter i regnskapet
- anskaffelser
- lønn
- inntekter
- tilskudd

Det stilles ikke spørsmål som har til hensikt å avdekke om det for eksempel er avvik hos virksomhetene sammenholdt med økonomiregelverket for staten.

Du skal besvare spørreskjemaet på vegne av.....

Spørsmål 1 Kontoplan

Hvilken kontoplan benytter din virksomhet i internregnskapet?

Svaralternativer (kun ett svar):

- Basert på statens kontoplan (Finansdepartementets rundskriv R-101) [Gå til spørsmål 2]
- Basert på Norsk standard kontoplan (NS4102) [Gå til spørsmål 4]
- Annen kontoplan [Gå til spørsmål 4]

Spørsmål 2 Kontoplan

På hvilket nivå føres virksomhetens utgifter i internregnskapet for postene 01 og/eller 21?

Svaralternativer (kun ett svar):

- Post og underpost
- Post, underpost og underunderpost
- Annet, notér: _____

Spørsmål 3   Kontoplan

På hvilket nivå føres virksomhetens inntekter i internregnskapet for postene 01 til 20 (utenom refusjoner av sykepenger, foreldrepenger)?

Svaralternativer (kun ett svar):

- Post [Gå til spørsmål 6]
- Post og underpost [Gå til spørsmål 6]
- Post, underpost og underunderpost [Gå til spørsmål 6]
- Annet, notér: _____ [Gå til spørsmål 6]

Spørsmål 4

Kontoplan

Hvor mange siffer benytter din virksomhet i kontoplanen for internregnskapet?

Svaralternativer (flere svar mulig):

- 3 siffer
- 4 siffer
- 5 siffer
- 6 siffer eller mer
- Annet, notér: _____

Spørsmål 5

Kontoplan

Hvorfor benytter din virksomhet en kontoplan basert på Norsk standard i internregnskapet? [gå til spørsmål 8]

Beskriv med stikkord

Spørsmål 6

Kontoplan

Har din virksomhet konkrete planer om å endre dagens kontoplan?

Svaralternativer:

- Ja [Gå til spørsmål 7]
- Nei [Gå til spørsmål 8]
- Vet ikke [Gå til spørsmål 8]

Spørsmål 7

Kontoplan

Kan du beskrive hvorfor virksomheten har planer om å endre dagens kontoplan:

Spørsmål 8**Kontoplan**

Dersom det lages en felles kontoplan for statlige virksomheter basert på Norsk standard, ber vi deg ta stilling til følgende påstander på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er helt uenig og 5 er helt enig:

- En slik kontoplan vil gi bedre spesifisering av utgifter, inntekter og balansen i virksomheten
- En slik kontoplan vil gi bedre grunnlag for å utarbeide styringsinformasjon internt i virksomheten
- En slik kontoplan vil gi bedre grunnlag for sammenligning med andre statlige virksomheter

Svaralternativer (til hvert spørsmål):

- 1: Helt uenig
- 2
- 3: Verken eller
- 4
- 5: Helt enig
- Vet ikke

Spørsmål 9**Kontoplan**

Hvilke dimensjoner/segmenter/koder benytter din virksomhet i sin økonomimodell?

Svaralternativer (flere svar mulig):

- Koststed (avdeling, seksjon, kontor)
- Aktivitet
- Tiltak/formål
- Prosjekt
- Anlegg
- Avtale
- Annet, notér _____

Spørsmål 10**Balanse**

Hvilke av følgende alternativer beskriver best din virksomhets balanse i internregnskapet?

Svaralternativer (kun ett svar):

- Vi fører et fullstendig balanseregnskap
- Vi fører et balanseregnskap med noen få interimskontoer

Spørsmål 11**Balanse**

Hvilke av følgende balansekontoe (interimskontoer) bruker/bruker ikke din virksomhet i internregnskapet?

Type balansekonto	Bruker	Bruker ikke
Lønnsforskudd (lønnslån, reiseforskudd)		
Skattetrekk og andre trekk (påleggstrekk, bidragstrekk, fagforeningstrekk)		
Merverdiavgift		

Bankinnskudd, kontanter og lignende		
Leverandørgjeld		
Kundefordringer		
Immaterielle eiendeler		
Bygninger og annen fast eiendom		
Transportmidler, inventar og maskiner med mer		
Varebeholdninger		
Forskuddsbetalinger til leverandører		
Opptjente inntekter		
Avsetning av feriepenger (påløpte feriepenger)		
Avsetning for arbeidsgiveravgift (skyldig arbeidsgiveravgift)		
Forskudd fra kunder		
Påløpte kostnader		

Spørsmål 12**Anskaffelser**

Registrerer din virksomhet eiendeler/driftsmidler (maskiner, utstyr, biler, kopimaskiner og lignende) som enkeltvis har en anskaffelsesverdi på minimum 30 000 kroner?

Svaralternativer:

- Ja [Gå til spørsmål 13]
- Ja, men vi bruker en annen anskaffelsesverdi enn 30 000 kroner som grense for registrering [Gå til spørsmål 13]
- Nei, vi registrerer ikke anskaffelsene [Gå til spørsmål 16]

Spørsmål 13**Anskaffelser**

I hvilket system registreres virksomhetens eiendeler/driftsmidler?

Svaralternativer (flere svar mulig):

- Eget forsystem
- Regnskapssystemet (med anleggsmodul)
- Regneark
- Annet, notér: _____

Spørsmål 14**Anskaffelser**

Hvilken type informasjon registrerer virksomheten om eiendelene/driftsmidlene?

Svaralternativer (flere svar mulig):

- Henvisning til bilag
- Type eller beskrivelse
- Anskaffelsestidspunkt
- Anskaffelsesutgiften/innkjøpsprisen
- Ansvarlig person/avdeling
- Antatt levetid
- Annet, notér: _____

Spørsmål 15**Anskaffelser**

Regnskapsfører din virksomhet avskrivninger i internregnskapet for eiendelene/driftsmidlene som er registrert?

Svaralternativer:

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Annet, notér: _____

Spørsmål 16**Anskaffelser**

Regnskapsfører din virksomhet avsetninger i internregnskapet for følgende påløpte kostnader av

Svaralternativer (flere svaralternativer mulig):

Type kostnad	Ja	Nei
...energi (strøm, brensel)		
...husleie		
...abonnementer		
...annet, notér.....		

Spørsmål 17**Lønn**

I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger til feriepenger?

Svaralternativer (flere valg):

- Regnskapssystemet
- Lønnssystemet
- Regneark
- Annet, noter _____
- Har ikke slike avsetninger

Spørsmål 18**Lønn**

I hvilke av følgende systemer har din virksomhet oversikt over avsetninger av pensjoner?

Svaralternativer (flere valg):

- Regnskapssystemet
- Lønnssystemet
- Regneark
- Annet, noter _____
- Har ikke slike avsetninger

Spørsmål 19**Lønn**

Regnskapsfører din virksomhet overtid og/eller andre variable tillegg og trekk i internregnskapet til den perioden utgiftene påløp?

Svaralternativer:

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Spørsmål 20

Lønn

Når blir lønnsrefusjoner (sykepenger og foreldrepenger) regnskapsført i internregnskapet?

Svaralternativer:

- Når kravet oppstår
- Ved innsendelse av krav til NAV (trygdekontoret)
- Ved mottatt refusjonsbetaling fra NAV (trygdekontoret)

Spørsmål 21

Inntekter

Har din virksomhet andre inntekter enn lønnsrefusjoner (refusjon av sykepenger, foreldrepenger og andre refusjonsordninger for personalkostnader arbeidsmarkedtiltak, lærlingtilskudd, adopsjonspenger, tilretteleggingstilskudd mv).?

Svaralternativer:

- Ja [Gå til spørsmål 22]
- Nei [Gå til spørsmål 26]

Spørsmål 22

Inntekter

Har dere inntekter som blir fakturert?

Svaralternativer:

- Ja [Gå til spørsmål 23]
- Nei, vi tar kun kontant betaling [Gå til spørsmål 26]

Spørsmål 23

Inntekter

Når inntektsfører virksomheten følgende typer inntekter i internregnskapet?

Type inntekt	Når varen/tjenesten er levert	Når oppdraget utføres	Når faktura utstedes	Når betaling av fakturaen mottas	Ikke relevant – har ikke inntekter av denne type
Salg av publikasjoner og lignende					
Kurs					
Gebyrer (ved gjennomføring av tilsyn, utstedelse av dokumenter som pass, førerkort og lignende)					
Oppdrag (prosjekter,					

analyser og lignende)					
Avgifter (for lisenser, tjenester)					
Bøter/tvangsmulkt					
Andre inntekter (tilskudd)					

Spørsmål 24**Inntekter**

Mottar virksomheten forskuddsinnbetalinger for oppdrag, salg eller lignende?

Svaralternativer:

- Ja, regelmessig [Gå til spørsmål 25]
- Det har skjedd noen ganger [Gå til spørsmål 25]
- Nei, aldri [Gå til spørsmål 26]
- Vet ikke [Gå til spørsmål 26]

Spørsmål 25**Inntekter**

Når inntektsføres forskuddsinnbetalinger i internregnskapet?

Svaralternativer:

- Når innbetalingen av forskuddet mottas
- Når utgiftene betales
- Etter hvert som oppdraget utføres (i takt med opptjening)

Spørsmål 26**Tilskudd**

Forvalter virksomheten tilskuddsordninger (ikke stønader til privatpersoner)?

- Ja [Gå til spørsmål 27]
- Nei [Gå til spørsmål 28]

Spørsmål 27**Tilskudd**

På hvilket tidspunkt regnskapsføres gitte tilskuddsbeløp i internregnskapet?

Svaralternativer:

- Når tilsagn om tilskuddet sendes tilskuddsmottaker
- Når utbetalingen skjer til tilskuddsmottaker
- Annet, notér: _____

Spørsmål 28**Annet**

Er det andre opplysninger som din virksomhet mener er relevant i denne kartleggingen?

Spørsmål B1

Bakgrunnsdata

Kan du anslå hvor mange personer som attesterer fakturaer i din virksomhet?

[boks] Antall

TAKK FOR DITT SVAR
